

Štórski ŽELEZAR

LETO XXIII.

1983

DECEMBER

Št. 23

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTÓRE

POSLOVANJE SLOVENSКИH ŽELEZARN V DEVETIH MESECIH V LETU 1983

Tudi to pot smo vse pomembnejše ekonomske podatke v Slovenskih železarnah prikazali že na običajen način v priloženih tabelah oziroma grafikonih. V besednem delu se zato lahko omejimo zgolj na komentiranje pomembnejših pojavov. Zato bo besedni del poročila tudi ustrezno kratek.

Za naše letošnje poslovanje, ki ga je seveda treba ocenjevati tudi glede na splošna gospodarska gibanja bi smeli reči predvsem naslednje:

1. Splošna gospodarska gibanja. Pri teh je predvsem v zadnjih treh mesecih opaziti nekatere spremembe. Industrijska proizvodnja je na primer začela oživljati. V Sloveniji je bila v letošnjem letu (9 mesecev) za 3,2 % večja kot lani, kar lahko štejejo za uspeh. Predvsem pa je pomembno, da je proizvodnja začela oživljati tudi v ostalih republikah, kjer so bila gibanja v prvem polletju še izrazito neugodna. Precej slabše pa gre na nekaterih drugih področjih. Še predvsem velja to za cene. Septembra so bili na primer življenjski stroški kar za 44,7 % v povprečju višji kot lani v takem času, cene industrijskih izdelkov pa so v tem času porastle celo na 52 %. V poletnih mesecih se je trend rasti cen strmo dvignil, tako da imamo v tem času opravka z inflacijo, ki ustreza letni stopnji okoli 60 %. Še naprej je tudi veliko težav z devizno likvidnostjo, čeprav so te v precejšnji meri omiljene na račun dodatnih kreditov, ki se jih najema v tujini. Izrazito se poslabšuje tudi splošna gospodarska likvidnost. Kljub rahli rasti industrijske proizvodnje torej lahko sprejmemo oceno, da se splošne gospodarske razmere še naprej močno zaostrejujejo.

2. Proizvodnja SŽ. V Slovenskih železarnah smo zabeležili razmeroma velik obseg proizvodnje v I. kvartalu. V II. kvartalu je prišlo do precejšnjega znižanja, v III. kvartalu pa zopet do rahlega porasta. V primerjavi z lanskimi poletnimi meseci je bilo letošnje poletje v proizvodnji precej uspešnejše. Če upoštevamo vseh devet mesecev, pa ugotavljamo, da smo v proizvodnji surovega železa in surovega jekla napredovali (za 5 oz. 6 %), obseg blagovne proizvodnje pa je nespremenjen. Med delovnimi organizacijami pa so seveda tudi take, ki so v primerjavi z lanskim letom proizvodnjo povečale (Žična, Tovil, Železarna Jesenice), nekatere druge pa beležijo vsaj po količini skromnejše rezultate kot lani (predvsem Plamen, pa tudi Veriga, Železarna Ravne in Železarna Štore).

3. Prodaja. Pri prodaji na domačem trgu tudi v preteklih mesecih ni bilo težav in se torej konjunktura, predvsem za jeklo, še nadaljuje. Čeprav se količinska prodaja ni povečala, pa je njena vrednost izredno porastla. V povprečju smo namreč od kupcev iztržili kar za 45 % več kot lani v enakem času. V Železarni Štore se je iztržek povečal celo za 60 %. Pretežni del tega porasta gre seveda na račun višjih prodajnih cen. Te so se povečale doma in tinarsko (zaradi devalvacije) tudi pri izvozu.

4. Zunanje-trgovinska menjava. Pri izvozu so naši letošnji dosežki velike slabši kot lani. Celotni izvoz je namreč v devetih mesecih kar za 11 % nižji kot lani v enakem času. Za linearnim letnim načrtom pa zaostajamo kar za četrtno. Edine delovna organizacija, kjer je izvoz uspešen, je Železarna Štore.

V nasprotju z izvozom ki nazaduje, pa je uvoz glede na lansko leto celo malenkostno porastel. Surovin sicer nismo uvozili več, pač pa je bil razmeroma velik uvoz opreme, še predvsem, za potrebe namenskega programa.

Razmeroma velik uvoz nam je kljub skromnim izvoznim dosežkom uspelo financirati predvsem na račun dveh dejavnikov. Po eni strani so nam bistveno porastli prilivi iz naslova združevanja deviznih sredstev. V devetih mesecih so namreč kupci združili z nami deviz v vrednosti 23 milijonov dolarjev, kar je enkrat več kot lani. Poleg tega pa nam je v precejšnjo olajšavo to, da ne plačujemo vseh deviznih anuitet (reprogramiranje). V celem letu bi namreč po načrtu morali za devizne anuitete zbrati okoli 15 milijonov dolarjev, stvarno pa smo do 30. 9. 1983 porabili le 5 milijonov dolarjev. Kljub vsemu pa imamo z devizno likvidnostjo še vedno veliko težav.

Zanimivo je, da je tudi pri deviznem financiranju prišlo v letošnjem letu do precejšnjih razlik med delovnimi organizacijami. V Železarni Jesenice se je na primer položaj precej poslabšal, v Železarni Štore pa nasprotno dokaj popravil. Z relativno težkimi deviznimi problemi se letos srečuje tudi Veriga.

5. Investicije. Za letošnje leto smo načrtovali investicijsko potrošnjo v znesku 6.817 milijonov dinarjev. V devetih mesecih smo stvarno porabili za osnovna sredstva 2.092 milijonov dinarjev, kar je le 30 % letnega načrta. Investicijska potrošnja tudi znatno zaostaja za obračunano amortizacijo, saj smo v devetih mesecih zanjo porabili le 63 % tekoče amortizacije. Pri uresničevanju razvojnih načrtov smo torej tudi letos zelo neuspešni, celo bolj kot v preteklih letih.

6. Oblikovanje in poraba akumulacije – likvidnost. V devetih mesecih letošnjega leta smo v Slovenskih železarnah porabili akumulacije v vrednosti 6.043 milijonov dinarjev. Tretina tega zneska je šla za investicije v osnovna sredstva, dobra tretina za naložbe v zaloge, preostala slaba tretina pa za finančne naložbe (infrastruktura, nerazviti, skupne naložbe) oziroma za odplačilo anuitet. Za financiranje pravih naštetih porab smo potrošili vso tekočo amortizacijo (3.300 milijonov dinarjev), dodatno smo se zadolžili za 1.417 milijonov dinarjev, za preostanek (okoli 1.400 milijonov dinarjev) pa smo zmanjšali svoje finančne rezerve iz preteklih let. Ta kratka primerjava nam torej kaže, da se je finančni položaj v Slovenskih

(Nadaljevanje na 2. strani)

Potek izgradnje hale za izdelavo rezervnih delov, sklopov in jeklenih konstrukcij

V septemski številki Štorskega železarja smo vas seznanili z odločitvami in pričetkom del pri izgradnji nove hale za potrebe vzdrževanja.

Danes pa bi vam opisali, kako poteka dela in v kakšni fazi je izvedba celotnega projekta.

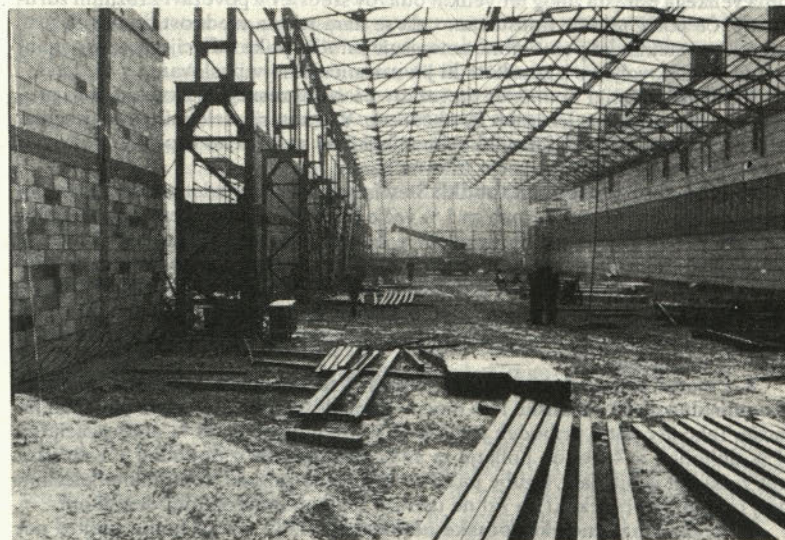
Po poročilu odgovorne vodje izvedbe projekta, ing. Korenta Konrada, je stanje izgradnje naslednje:

do sedaj so izgrajeni temelji, gramozni nasip, tehnološki temelji v hali, delno pozidane fasadne stene in montirano večina primarne jeklene konstrukcije.

Montaža jeklene konstrukcije kasni za okoli dva meseca, ker je dobavitelj METALNA, Zenica imel velike težave z dobavami ustreznih materialov in redukcijami električne energije v BiH.

Skladno s tem kasnijo tudi vsa dela, ki sledijo za fazo postavitve jeklene konstrukcije. Zaradi zamaknitve terminov v jesenski čas se bo delno odstopilo od prvotnega programa tako, da se bo najprej poizkusilo objekt zapreti v celoti in šele nato nadaljevati z notranjimi deli. To narekujejo tudi pogoji dela v obstoječi hali TOZD MO.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Montaža jeklene konstrukcije nove hale (foto Arzenšek)

Organizacija in konsolidacija proizvodno-poslovnih procesov DO

V pričetku tega leta smo ponovno pristopili k oblikovanju nove organiziranosti delovne organizacije s ciljem povečati proizvodnjo, povečati produktivnost, dvigniti kvaliteto dela, znižati stroške poslovanja, se uveljaviti na zunanjem trgu, razviti lastna znanja in potenciala ter poglobiti samoupravljanje. Da bi postavljene cilje lahko tudi uresničili, je tokrat naš pristop celovitejši. Ne samo združevanje in delitev dela, pristop naj bi zajel vse elemente organizacije, kot so to vodenje in koordiniranje dela, metode in tehnike dela, dimenzioniranje dela, vrednotenje, informatiko, tehnologijo, spremljevalni sistem itd.

Za lažje premagovanje težav na področjih dela, ki terjajo sodobnejše prijeme oziroma je samo naše znanje lahko manj uspešno, smo povabili k sodelovanju Zavod za produktivnost dela SRS, da nam preko svojih – danes že naših – sodelavcev strokovno pomaga ter svetuje. Seveda pa je očitno, da sodelavci omenjene institucije in naše organizacije poslovanja ne morejo sami izvesti celotne organizacije in konsolidacije vseh proizvodno-poslovnih procesov delovne organizacije oziroma mora biti to delo plod vseh najstrokovnejših delavcev Železarn Store.

Sklenili smo, da uporabimo projektni način dela in v zvezi s tem formalizirali: – **centralni-skrbniški team** (KPO, predsednik delavskega sveta DO, predsednik konference sindikata DO, predsednik konference ZK DO, predsednik konference ZSMS DO, vodja programskega tima) s funkcijo koordiniranja poslovno-političnih stremeljenj;

– **programski team** (vodje projektnih timov, sodelavci Zavoda za produktivnost SRS, organizator poslovnih sistemov, pravnik) s funkcijo priprave izhodišč in koordiniranja proizvodnje 107. panoge, proizvodnje 113. panoge, proizvodnjo traktorjev, dejavnosti skupnega pomena, razvoj in pripravo procesov, organizacijo, ekonomiko in informatiko, nabavno-prodajno poslovanje, finančno-računovodsko poslovanje ter kadrovske-spolno poslovanje (sestava projektnih timov je interdisciplinarna) s funkcijo ugotavljanja stanja, iskanja rešitev ter oblikovanja programa nalog oziroma realizacije projektov.

Delo je steklo v vseh projektnih timih in je danes v večini njih že zaključeno. Sodelovanje v timih je ocenjeno kot zelo uspešno in po okoli 4300 urah vloženega dela je železarna bogatejša za približno 450 problemskih nalog oziroma je grupiranih in rangiranih projektov, ki jim bosta dokončen prioriteten red reševanja, na osnovi njihove donosnosti, cene, teže in hitrosti izvedbe, določila centralni ter programski team.

Z zaključenim oziroma oddanim programom nalog se vsi obstoječi projektni timi, razen centralnega in programskega tima, razformirajo in se za realizacijo izbranih projektov v letu 1984 formirajo nove projektne skupine, ki jih bodo v skladu s področji dela imenovali člani programskega tima. Ker bo šlo v danem primeru za večji obseg oziroma število projektov, bodo v njih vključeni tudi tisti delavci, ki dosedaj še niso sodelovali. **Na ta način bo večini od nas dana možnost, da pri uresničevanju teh projektov damo svoj prispevek za VEČ, CENEJE IN BOLJE DELATI.**

Smatram, da bomo lahko le s popolno pripravo vseh nadaljnjih aktivnosti in z najširšim tvornim sodelovanjem pri uresničevanju projektov uspešno ter kvalitetno organizirali proizvodno-poslovne procese delovne organizacije Železarn Store.

Milan Štraus

POSLOVANJE SLOVENSКИH ŽELEZARN V DEVETIH MESECIH V LETU 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

Železarnah v letošnjem letu precej poslabšal in sicer predvsem na račun razmeroma velikega porasta zaloga ter velikih odlivov sredstev v povezavi z raznimi združevanji. Če poleg tega še upoštevamo, da se nam realna vrednost finančnih presežkov iz preteklih let pomembno zmanjšuje zaradi visoke inflacije, je toliko manj razloga za zadovoljstvo z rezultati, ki jih uresničujemo v poslovanju s sredstvi.

Kljub zmanjšanju finančnih presežkov pa sedaj resnejših likvidnostnih problemov v Slovenskih železarnah ne občutimo. V nekaterih delovnih organizacijah se sicer pojavljajo visoki finančni primanjkljaji, ki pa jih le-te uspevajo pokrivati v precejšnji meri tudi s pomočjo Interne banke.

7. Zaposleni in osebni dohodki: Število zaposlenih je v letošnjem letu v povprečju v Slovenskih železarnah za 1 % večje kot je bil lani v takem času. K temu prispeva predvsem več novih delavcev v Železarni Store in Železarni Ravne. V vseh ostalih delovnih organizacijah je namreč število delavcev rahlo nazadovalo.

Povprečni osebni dohodek je znašal v devetih mesecih v Slovenskih železarnah 18.013 din in je bil za 26 % večji kot lani v enakem času. Osebni dohodki nam rastejo nekoliko hitreje kot v ostalem gospodarstvu, realno pa so vseeno znatno nižji kot so bili lani.

8. Celotni prihodek in njegova delitev. Vse kategorije celotnega prihodka so nominalno glede na lansko leto močno porastle, seveda predvsem na račun inflacije. Tako je celotni prihodek večji za 43 % (ob polletju za 38 %, amortizacija za 44 %, dohodek za 48 % (ob polletju za 39 %, akumulacija iz dohodka je celo štirikrat večja kot je bila lani, izgube pa so se nasprotno znižale. Nominalno beležimo torej opazen napredek, ki pa žal ne ustreza realnim materialnim dosežkom.

9. Ocena finančne ekonomske učinkovitosti. To oceno bomo tudi to pot napravili na podlagi neto dohodkovne mere. Njene vrednosti za devet mesecev oziroma po posameznih četrtletjih so naslednje:

DO	I-IX.		IND	Kvartali		
	1982	1983		I.	II.	III.
Železarna Jesenice	0,50	0,81	162	0,46	0,80	1,17
Železarna Ravne	1,07	1,09	102	0,99	1,17	1,11
Železarna Store	0,90	1,15	128	1,05	1,01	1,39
Železarne skupaj	0,78	0,98	126	0,76	0,98	1,20
Veriga Lesce	0,83	0,90	108	0,85	0,85	1,00
Plamen Kropa	1,02	1,19	117	1,56	0,76	1,25
Tovil Ljubljana	0,79	0,82	104	0,84	0,82	0,80
Žična Celje	1,33	1,07	81	1,59	0,51	1,11
Predelovalci skupaj	0,94	0,97	103	1,11	0,77	1,03
SOZD SZ v povprečju	0,80	0,98	123	0,81	0,95	1,18

Po gornjih podatkih posluje v letošnjem letu finančno-ekonomsko precej bolj uspešno kot lani. Dohodkovno so bili še posebno učinkoviti poletni meseci, saj smo v tem času dosegli neto dohodkovno mero v vrednosti, ki znatno presega normalno višino. Brez dvoma lahko ta uspeh v pretežni meri pripišemo spremembam v cenah. Sicer so tudi v letošnjem letu med posameznimi delovnimi organizacijami velike razlike v uspešnosti. V tej zvezi naj opozorimo, da postaja tudi po dohodku najbolj učinkovita delovna organizacija Železarna Store.

Kot smo pred tremi meseci na podoben način ocenjevali svoje poslovanje v prvem polletju letošnjega leta, smo ugotavljali, da ni razlogov za posebno zadovoljstvo. To oceno bi sedaj lahko le ponovili. V zadnjih treh mesecih se nam je sicer precej popravila dohodkovna uspešnost, vendar manj na račun stvarnega napredka v kvaliteti našega gospodarstva. Po drugi strani pa se nam je sočasno precej poslabšal finančni položaj, kar zaskrbljuje še posebno zato, ker izjemno malo investiramo.

Andrej Cetinski
(gradivo za sejo delavskega sveta SOZD)

OBVESTILO

Na osnovi 18. člena Pravilnika o urejanju stanovanjskih razmer delavcev v TOZD in DS in zaradi izdelave prioritete liste za dodelitev in za zamenjavo stanovanj za leto 1984

o b v e š č a m o

zaposlene v Železarni Store, ki si želijo pridobiti stanovanje oz. zamenjavo stanovanja, da vložijo prošnjo pri referentu za stanovanjske zadeve, Marjanu Kavki, v stavbi TOZD GKSG. Informacije dobite tudi če pokličete tel. št. 662.

Rok vložitve prošnje je nepreklicen! Po tem roku se prošnje ne bodo sprejemale.

Delavcem, katerim so bila dodeljena neprimerna ali neustrezna stanovanja ni potrebno vlagati prošnje.

Hkrati prosimo tudi vse tiste delavce, ki so že vložili prošnjo za pridobitev ali za zamenjavo stanovanja, da vse nastale spremembe (preselitev, sklenitev zakonske zveze, povečanje števila članov družine idr.) sporočijo tov. Kavki oz. Delovni skupnosti za kadre in splošne zadeve, kadrovska dokumentacija.

Potek izgradnje hale za izdelavo rezervnih delov, sklopov in jeklenih konstrukcij

(Nadaljevanje s 1. strani)

Začela so se tudi montažna dela na nosilnih konstrukcijah sistema ogrevanja.

Z ozirom na navedeno kasnitev montaže jeklene konstrukcije je mogoče sklepati, da izvajalec del GRADIS, Celje ne bo mogel končati objekta v predvidenem roku, to je do konca leta 1983.

Za funkcionalno uporabo tega objekta je pogojno povezana še dograditev aneksa k že obstoječemu aneksu v TOZD MO, kjer so predvideni sanitarni in garderobni prostori za naše delavce, ki se bodo preselili v novi objekt. Ker se aneks gradi prvenstveno za potrebe MO, je TOZD MO nosilec investicije. Za aneks so izdelani projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), pridobljene konkurenčne ponudbe možnih izvajalcev (Ingrada in Gradisa), zagotovljena finančna sredstva za izvedbo del in pridobljeno lokacijsko dovoljenje. Za pričetek del je potrebno pridobiti še gradbeno dovoljenje z drugimi predhodnimi soglasji.

Instalaciji ogrevanja in razsvetljave sta predmet osnovne pogodbe in jih izvede izvajalec del – Gradis. Za izvedbo

instalacij komprimiranega zraka (kiska) razvodnega omrežja DISSUOS plina in elektroinstalacije za moč pa so pripravljeni projekti in dogovorjeni viri finansiranja. Trenutno je v teku zbiranje ponudb najboljših ponudnikov za izvedbo.

V novi hali je predvidena tudi postavitev novega mostnega žerjava tip EMDK 10 t x 21,68 m. Za dobavo tega žerjava je v teku sklenitev pogodbe z ŽG-Mostovna, Ljubljana, ki je bila najugodnejši ponudnik.

Vzporedno s prej navedenimi aktivnostmi poteka tudi nabava novih strojev. Žal za nabavo večjih strojev ni trenutno na razpolago večje količine potrebnih finančnih sredstev. Vendar bo v letu 1984 izdobljenih šest lažjih obdelovalnih strojev. Za leto 1985 je predvidena nabava šestih naslednjih obdelovalnih strojev, med njimi treh večje vrednosti.

Tako kot pri večini investicij se tudi pri tej pojavljajo težave, vendar si prizadevamo, da bi jih bilo čim manj in da bi bil objekt čimprej dan v uporabo.

Mgr. Gajser Stanko

Ob 10-letnici združitve predelovalcev in Metalurškega inštituta v SOZD SŽ

Leta 1969 s pogodbo združenim železarjem Jesenic, Raven in Stor so se na podlagi Samoupravnega sporazuma 27. 11. 1973 z referendumom priključili predelovalci - kovinarji iz Lesc, Kroke, Tovila, Žične in strokovnjaki iz Metalurškega inštituta. Na podlagi potreb in svobodne presoje delavcev po usklajenem, medsebojnem povezovanju izdelovalcem in predelovalcem jekla, ter neposrednejšem vključevanju prepotrebnega raziskovalnega dela je tako pred desetimi leti uspelo združevanje, ki ga danes objektivno ocenjujemo in opredeljujemo ob SOZD Iskra kot najuspešnejše v Sloveniji, pa tudi v Jugoslaviji. Integracijski proces, ki je v sedanji obliki združil čez 18.250 delavcev črne in kovinske industrije vključujoč tudi vse ostale integralne funkcije, je svojo upravičenost že in jo vedno znova dokazuje. Brez zadržkov lahko spontano danes v naši sredini pozdravimo tudi »očeta« SOZD SŽ, pobudnika in prvega glavnega direktorja tov. Gregorja Klančnika.

Več kot 2 750 delavcev predelovalnih delovnih organizacij Verige, Plamen, Tovila, Žične in Metalurškega inštituta zagotavlja ca. 10 % vrednosti prodaje v 5 % blagovni proizvodnji treh železarn. To obenem pove, da je treba v oskrbi z reprodukcijskimi materiali kot tudi v nadaljnjem razvoju vztrajati na objektivno enakovrednem obravnavanju izdelave in predelave jekla. Pri tem moram poudariti, da je še vedno, čeravno nekoliko omiljeno prisotna problematika medsebojnih dobav znotraj sestavljene organizacije.

Dokaj komplicirani tržni in gospodarski odnosi v katerih se danes nahaja slovensko in jugoslovansko gospodarstvo zahteva od nas vseh, ne samo uresničevanje dostikrat lokalno opredeljenih, pač pa skupno dogovorjenih integralnih ciljev sestavljene organizacije. Poznati in krepiti moramo svoje sposobnosti in usmerjati naše napore tako, da bomo zadovoljevali s proizvodnimi programi in blagovno proizvodnjo domače kupce. Ob sedaj veljavni devizni zakonodaji pa tudi v svrhu dokazovanja svojih sposobnosti je treba s skrajno agresivnostjo obdržati sedanje in zagotoviti nove zunanje, posebej konvertibilne trge. To je gotovo ena izmed prioritetenih nalog vseh, predvsem pa predelovalcev, saj ob oskrbi iz slovenskih železarn, RMK Zenice precej žice za predelavo pridobijo po blagovnih tokovih SŽ tudi na podlagi blagovne menjave s kliringškim tržiščem.

Zagotovo je način upravljanja in odločanja v samoupravnem socialističnem sistemu specifična, ki ob dograjevanju zavesti in delovnih navad pomeni najkvalitetnejši odnos med staro in novo vrednostjo, med sredstvi za delo in rezultati dela. Obsežen delež pri oblikovanju samoupravnih tokov pa imate zagotovo tudi delegati predelovalcev. V desetletnem medsebojnem doživljanju so nam in nam bodo verjetno tudi v prihodnje v svrhu medsebojnega spoznavanja veliko pomenila tudi tovariška srečanja članov ZB in mladine, kulturna gostovanja ljubiteljev orkestralne glasbe, petja, likovnikov in gledališnikov, športne letne in zimske igre in posebej še sproščeni planinski obiski najbolj priljubljenih slovenskih vršacev. Nastala tradicija je postala potreba in obveza.

Kot predsednik DS si štejem v čast, da lahko vsem skupaj čestitam ob jubileju in za naša skupna prizadevanja, za naš znaten delež v uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ki v bistvu pomeni tudi naš nadaljnji razvoj uporabim geslo 1. akcijske konference članov ZK v SŽ, ki je bila 30. 6. 1983 na Ravnah: ZDRUŽENI SMO MOČNEJŠI!

Predsednik DS SOZD SŽ
Lojze Janežič

Na seji delavskega sveta SOZD SŽ, dne 25. XI. 1983 v domu Železarjev na Teharjih.

V izgradnji je nova tirna tehtnica

Z ukinitvijo železniške postaje Štore je bila zgrajena nova primopredajna tirna mreža v Storah II in priključek industrijskih tirov na tovarno postajo Celje (Cret).

S temi spremembami na tirnem omrežju so se tudi spremenili tokovi pripelega in odpremljenega tovora po železniških tirih in s tem tudi nastopili problemi zaradi neustrezne lokacije tirnih tehtnic.

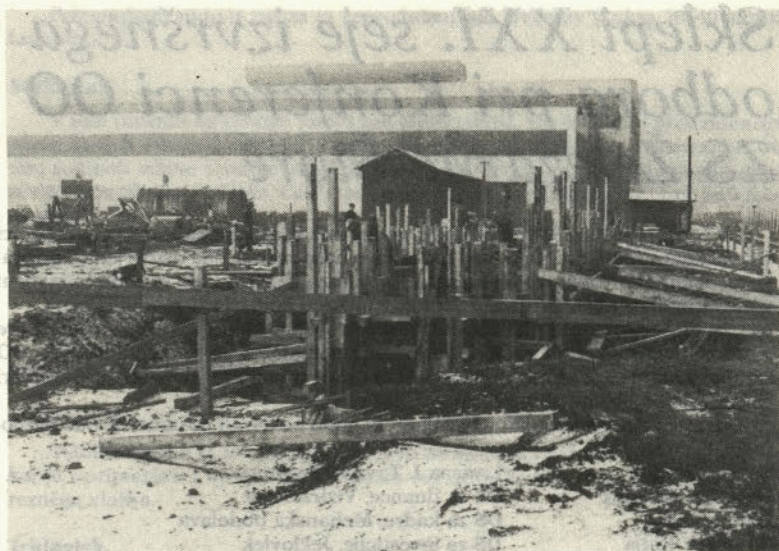
V Železarni imamo sedaj dve tirni tehtnici (elektronska-izključno za tehtanje vložka za Jeklarno in stara 40-tonska tehtnica v Šamcu) in eno kombinirano tirno-cestno v Valjarni II.

Ves prispeli in odpremljeni tovor je možno tehtati na tehtnici v Šamcu ali tehtnici v Valjarni II. Tehtnica v Šamcu je stara, iztrošena, z omejitvami glede dolžine vagonov in bruto teže vagonov (medosni razmak do 8 m in mase 40 ton). Tehtnica v Valjarni II ima neprimerno lokacijo glede na tirno mrežo

Železarne kakor na sam skladiščni prostor Valjarne II. Ustrezno je locirana le za tehtanje proizvodnje. Ima omejitve glede dolžine vagonov (medosni razmak do 16 m). Omejitve navedenih tehtnic poudarjam zato, ker je na JŽ vse več dolgih in težjih vagonov (4-osni in več) in vedno manj kratkih in lažjih.

Že leta 1977 smo se delavci transporta odločili, da je za rešitev problema tehtanja v Železarni edina rešitev izgraditev nove tirne tehtnice na lokaciji, kjer bo možno vse vagonove v dotoku in odpremi na obvezni prevozniki poteti tehtati brez dodatnih premikalnih operacij.

V letu 1980 je bila določena lokacija in izdelan projekt za gradbeni del tehtnice in tir. Še istega leta je bila podpisana pogodba z DO Libela, Celje za izdelavo tehtnice brez temeljev. Izbrana je bila tehtnica, ki bo ustrezala za tehtanje vseh železniških vagonov, na lokaciji

Izdelava opaža za temelje nove tehtnice (foto Arzenšek)

skupne prevozne poti vseh vagonov v dotoku in odpremi.

Karakteristike tehtnice so:

- nosilnost tehtnice 100 t,
- dolžina mostne konstrukcije 20 x 3 m,
- most tehtnice jeklene konstrukcije je prekrit z rebrasto pločevino in vgrajenima tirnicama tip S 49,
- merna naprava je registrirni aparat Dupleks L-70 z naslednjimi karakteristikami registracije:
- teža (bruto - tara)
- datum (dan, mesec, leto)
- točen čas tehtanja
- zaporedna številka tehtanja
- 9-mestno število za šifro vozila ali materiala.

Nabavna cena tehtnice brez temeljev je znašala 1.588.360.-din. Tehtnica je bila izdelana in dobavljena v letu 1981.

Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev za nova osnovna sredstva v TOZD transport se je izgradnja temeljev, tira

in montaža tehtnice predstavljala iz leta 1980 v naslednja leta. V letošnjem letu je prišlo dokončno do realizacije projekta. V teku je gradbeni del, sledi montaža in vgradnja dveh novih kretnic s tirno povezavo preko tehtnice. Ob tehtnici bo postavljen objekt, v katerem bodo dobili svoje delovne prostore transportni odpremljnik, dispečer železniškega transporta in delavec JŽ (skladiščnik).

Vse te službe so med sabo funkcionalno tesno povezane pri prevzemu surovin in drugih tovorov ter predaji naših izdelkov. Smotrnost lociranja omejenih služb v neposredni bližini je predvsem v racionalizaciji dela in v občutnem izboljšanju toka dokumentacije.

Z realizacijo izgradnje nove tehtnice se bodo bistveno skrajšale transportne poti tokov tovora in skrajšan bo tehnološki postopek pri predelavi vagonov v dotoku in odpremi.

K.M.

REPUBLIŠKA SKUPŠČINA ZVEZE DIATI

V AERO Celje - TOZD Grafika je bila v petek, 11. 11. 1983, republiška skupščina Zveze društev inovatorjev in avtorjev tehničnih izboljšav Slovenije. Skupščine so se poleg predstavnikov DIATI iz vse Slovenije udeležili tudi predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije, Republiške raziskovalne skupnosti, CK ZKS in drugi, kar kaže na vedno večje zanimanje širše družbene skupnosti za dejavnost inovatorjev.

V diskusiji, ki se je razvila po formalnem uvodnem delu, so bile najpogostejše teme o ekonomiki inventivne dejavnosti, vključevanju inventivne dejavnosti v planske dokumente, konkretni povezanosti inovatorjev organiziranih v DIATI z družbenimi dejavniki, kot so gospodarske zbornice, družbeno-politične organizacije itd., ter o vlogi in organiziranosti DIATI znotraj delovnih organizacij.

Udeleženi so se zavzeli za dosledno uresničevanje Zakona o združenem delu, saj je s tem povezano ustrezno ovrednotenje ustvarjalnega dela, prikazovanje inovacijskega dohodka v poslovnih rezultatih in akumuliranje le-tega za vlaganja v nove inovacijske dosežke. Inovativna dejavnost bo morala postati enakopraven del poslovnega procesa, v kar nas bo slej ko prej prisilila zaostrena gospodarska situacija doma in v svetu.

Za naslednje dveletno obdobje je skupščina izvolila izvršni odbor, ki ga vodi Jože Jan, sekretariat izvršnega odbora s predsednikom Ing. Ferdinandom Halerjem, ki je tudi novi predsednik Slovenije v konferenci SPATUJ, ter nadzorni odbor.

Tratnik Gorazd, dipl. soc.

Od 1. do 3. oktobra 1943 se je v Kočevju sestal prvi zbor odposlancev slovenskega naroda, izvoljenih na svobodnih volitvah od 20. do 25. septembra. Udeležilo se ga je 572 odposlancev in odposlank, zboru pa so prisostvovali delegacije slovenske protifašistične ženske zveze, zveze slovenske mladine in drugih osvobodilnih organizacij iz neosvobojenih slovenskih pokrajin. Zbor so obiskali predsednik AVNOJ dr.

Ivan Ribar, predstavnik CK KPJ Milovan Djilas, zastopnik ZAVNOH dr. Pavle Gregorić in drugi.

Na Suhorju v Beli Krajini je bilo 10. oktobra 1943 prvo zasedanje slovenskih pravnikov z osvobojenega ozemlja. Istega dne se je v Kočevski reki začel prv kongres Zveze slovenske mladine.

Sklepi XXI. seje izvršnega odbora pri Konferenci OO ZS Železarne Štore

V četrtek, 10. 11. 1983, je bila XXI. redna seja izvršnega odbora pri konferenci OO ZS Železarne Štore. Osrednja točka dnevnega reda je bila usmerjena v priprave na občne zборе osnovnih organizacij sindikata TOZD in DS, ki bodo opravljeni v mesecih decembru letošnjega leta in v mesecu januarju prihodnjega leta.

Izvršni odbor ugotavlja, da kadrovske in vsebinske priprave na občne zборе v redu potekajo. Sklenil je, da se dne 17. 11. 1983 opravi posvet s predsedniki OO ZS, na katerem se je treba dogovoriti še za ostale organizacijske in tehnične stvari glede izvedbe občnih zborov.

Izvršni odbor je zadolžil svoje člane, ki bodo pokrivali posamezne občne zборе, in sicer:

Potrata Florjan	Livarna I, Tovarna traktorji
Tomažin Dominik	DS za finance, Vzdrževanje
Bezjak Jože	DS za kadre, Mehanska obdelava
Gabršček Katja	DS za investicije, Jeklovlek
Gajšek Branko	DS PP, energetika
Senica Martin	Kontrola kakovosti, DPG
Mulej Franc	DS za komercialne posle, Livarna II
Motoh Anton	Jeklarna, Plavž
Zupanc Jože	GKSG, Valjarna II
Artiček Stane	DS za ekonomiko, Transport
Gozdnikar Mirko	Valjarna I.

Zadolženi člani izvršnega odbora so se dolžni občnih zborov udeležiti, aktivno sodelovati v razpravi in nuditi vso pomoč pri pripravi.

Izvršni odbor se je nadalje seznanil s pripombami in predlogi posameznih sredin, podanimi na dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev čistega dohodka, sredstev za OD in sklada skupne porabe. Izvršni odbor ugotavlja, da je posredovano gradivo sicer dobra osnova za razprave v posameznih sredinah, vendar je po dosedanjih analizah moč ugotoviti, da je izpeljava referenduma vprašljiva, zato je potrebno takoj pristopiti k usklajevanju pripomb in predlogov, ki so:

- prvi del, to je poglavje pogojev dela člen 24. b, se ocenjuje pozitivno, vendar je nakazanih več zahtev, da se pred referendumom opravijo popravki, ki so že sedaj nakazani;

- glede hotenja povečanja razpona med najnižjim in najvišjim številom točk izvršni odbor smatra, da je pravilna usmeritev, da se skuša vodstvena strokovna struktura bolje nagraditi, vendar ne z enostavnim povečanjem točk, ampak na podlagi določenih parametrov, ki izvirajo iz uspešnosti poslovanja, kreativnosti njihovega dela, uspešnosti gospodarske stabilizacije in drugo;

- glede poenostavitve postopka za uveljavljanje sprememb organizacije, razvida del in rangiranja so prisotne negativne pripombe in bojzani obvladovanja enotnih kriterijev, vendar izvršni odbor smatra, da je sprememba potrebna, s tem da se zagotovi spoštovanje dogovorjene in sprejete politike na tem področju in da za izvajanje odgovarjajo strokovna služba in vodstvo delovne organizacije;

- več pripomb je v zvezi s 15. členom, ki opredeljuje solidarnost; zato je bilo predlagano, da se ponovno preveri sedanjih pravilnik z dopolnitvami, ki so vezane na 15. člen.

Izvršni odbor je bil informiran, da naloge na področju priprave nove organizacije potekajo. Ob tem je zahteval od strokovne službe podatke, koliko bodo znašali stroški zunanjih sodelavcev in kolikšni bodo skupni stroški predvidene reorganizacije.

Nadalje se je izvršni odbor seznanil z novitetami, ki jih prinaša sprejeti samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva. V zvezi s tem so bila sprejeta naslednja stališča:

- naše samoupravne akte je potrebno takoj prilagoditi in uskladiti z novo zakonodajo, za kar so zadolžene strokovne službe;

- izvršni odbor je predlagal, da se delavcem za čas odsotnosti z dela do 30 dni v primeru bolniškega staleža izplača nadomestilo osebne dohodka v višini 80 % od osnove, za čas odsotnosti z dela nad 30 dni pa 90 % od osnove;

- preko našega internega glasila je treba delavce Železarne Štore objektivno seznaniti o vseh novitetah in spremembah, ki jih ta samoupravni sporazum prinaša;

- podprta so bila prizadevanja strokovne službe, da se v Kulturnem domu opravi razgovor oz. poda informacija delavcem glede novitet, ki jih samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva doprinese in o novostih na področju invalidsko-pokojninskega zavarovanja.

Izvršni odbor je nadalje predlagal, da se 25. 11. 1983 organizirajo kratke proslave v jedilnici Store II ob 11. uri za delavce iz Štor II in ob 13. uri v Kulturnem domu za delavce zaposlene v Štorah I, v počastitev Dneva republike.

Komisija za kulturo pri konferenci OO ZS Železarne Štore je zadolžena za organizacijo in izvedbo proslav in za ustrezno informiranje delavcev v zvezi s tem.

Podprta so bila tudi prizadevanja kulturne komisije, ki se nanašajo na organiziranje razstave knjig v okviru »meseca knjige«.

Osnovnim organizacijam sindikata TOZD in delovnih skupnosti so predlagali, da obiščejo na domu bolne člane kolektiva, ki so v bolniškem staležu nad 30 dni in bolne člane kolektiva v bolnicah, ob zaključku letošnjega leta.

Motoh Anton

Ali veste, da je bilo v Jugoslaviji v letu 1982 zaradi bolezni in nesreč pri delu izgubljenih 5.848.670 delovnih dni, neposredna gospodarska škoda pa je znašala preko 250 milijard starih dinarjev! (ZR 284/83)

V mesecu oktobru je Gregor KLANČNIK praznoval visok življenjski jubilej. Njegovi vrstniki po letih in njegovi nekoliko mlajši kolegi iz obdobja povojne izgradnje v krogu svojih vnukov in pravnukov prebirajo dnevne časopise in mnoge spomine in se grejejo v prijetnem domačem okolju, zavedajoč se, da je čas visoke ustvarjalnosti minil in da je napočil zanje čas, ko lahko vsakodnevno borbo za boljši jutri vseh nas, prepustijo drugim, predvsem mlajšim. Gregor Klančnik iz notranjega ustvarjalnega nemira, pa nasprotno kot bi lahko pričakovali od večine, dnevno snuje nove akcije in razvija nove ideje. V času, ko smo z mnogo preveč malodušja zaradi gospodarskih zadreg opustili skoraj vsako misel na izgradnjo družbeno zelo pomembnih objektov, je s svojo značilno premočrtnostjo poiskal s sodelavci v Planinski zvezi Slovenije način zbiranja sredstev in izbral tako pot izgradnje, da nam je ob prazniku planincev lahko podaril prečudoviti dom na Kredarici. Ni se zadovoljil z gradnjo v urbanizirani sredini, temveč je odšel v naravo, kjer divjajo viharji in vlada mraz. Tam se je spopadel z viharniki, takimi, kot je tudi sam, in kljub vetrovom, višini, mrazu in pomanjkanju materialov, ustvaril topel dom vsem visokogorskim pristopnikom.

Rodil se je pred sedemdesetimi leti v kleni kmečki družini v Mojstrani. Prelepa zgornja Savska dolina je njegovim prednikom že tam od 14. stoletja dajala kruh in smisel življenja. Domačija je v zemljiški knjigi bila zapisana na ime Mesel, kar da sklepati, da so se davni predniki priselili s koroške strani.

Aktiven tudi v III. življenjskem obdobju

Svoja otroška leta je preživel kot številni drugi njegovi vrstniki v okolici; v igri in brezskrbnosti, vendar večkrat tudi lačen. Ob pomoči svojih sestra je po končani osnovni šoli obiskoval meščansko šolo na Jesenicah in tehnično srednjo šolo v Ljubljani.

Industrijsko razvite Jesenice so dajale osnovni utrip življenja tudi okolici in tako ni čudno, da se je Gregor Klančnik že ob prvi obvezni počitniški praksi pojavil v takratni Kranjski industrijski družbi – predhodnici današnje Železarne Jesenice.

Ob urjenju svojega uma v meščanski in tehnični srednji šoli, pa je še prav poseben uril svoje telo za poznejše velike telesne napore. Kot smučar, tekač in skalec, je že zgodaj pokazal svoje nagnjenje in izjemne sposobnosti za ta težki in zahtevni zimski šport. Pozneje se je še posebej izpopolnil v alpinizmu. Prav ta njegova vsestranost v športu, mu je pozneje v življenju omogočila, da je zmogel številne napore, imel pa je tudi veliko športnih prijateljev.

Podpis Samoupravnega sporazuma o združitvi predelovalcev v Združeno podjetje Slovenske železarne 27. 11. 1973. Prvi z desne gl. direktor Gregor Klančnik (arhiv Železarja)

Po dokončanju tehnične srednje šole ni bili njegovo tehnično znanje tisto, kar je takratne lastnike železarne predvsem zanimalo, temveč so hoteli zaposliti Gregorja Klančnika kot športnika in zaposlili so ga vsaj na začetku pri izbiranju jeklenega odpadka. Šele po pripravah na rekonstrukcijo, so ga razporedili v konstrukcijski biro. Tu je spoznal notranji tehnični postroj železarne in se podrobno seznanil z organizacijo proizvodnje in tehnologijo železarstva.

Železarna ga ni oblikovala le kot tehnika, temveč mu je dala tudi značaj industrijskega delavca in revolucionarja, kar je dokončno oblikovalo njegov svetovni nazor in ga opredelilo v narodnoosvobodilni borbi. Bil je med prvimi, ki so se zavedli dolžnosti do okupirane domovine. Sodeloval je z vsemi zametki poznejših partizanskih enot, zbiral material in orožje, povezoval jeseniške partizane z zgornjo dolino in glavnim odborom OF v Ljubljani. Med vojno je postal med drugim tudi organizacijski sekretar Okrožnega komiteja Komunistične partije Slovenije in pozneje obveščevalni oficir IX. korpusa.

Med vojno stikane vezi so v obdobju obnove porušene domovine postale še trdnješe. Številni komandanti naše narodnoosvobodilne vojske so postali ministri in predsedniki, ki so za to svojim v borbah prekaljenim soborcem zaupali pomembne in odgovorne naloge. Tako je tudi Gregor Klančnik po komaj nekajmesečni ponovni zaposlitvi v jeseniški železarni bil po takratnem ministru Leskovsku-Luki imenovan za upravnika Guštanjske jeklarne – današnje Železarne Ravne. V novi sredini se ni spopadal niti s smučarskimi tekmeči, niti sovražniki, temveč z zastarelo tehniko in tehnologijo in velikim pomanjkanjem vsakršnih materialnih sredstev.

Zapustil je družino v lepo urejenem stanovanju in se preselil v prehodno sobo, ki je služila tudi vojaškim prevzemalcem materiala in drugim gostom Guštanjske jeklarne. Začetek ni bil vzpodbuden in bi za večino pomenil obup. Nasprotno pa je Gregorju Klančniku prav to pomanjkanje vsega, izzvalo notranjo energijo, ki je nato vrela kot mogočen studenec v dobro Železarne Ravne in okolice celih nadaljnjih 24 let.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Posvetovanje slovenskih strokovnjakov s področja metalurgije in livarstva

Kot že dolga leta doslej, so se v prvem tednu oktobra zopet zbrali slovenski metalurgi na svojem, letos 21. strokovnem posvetovanju. To posvetovanje ni bilo namenjeno samo metalurgom, temveč predvsem predstavitvi dosežkov raziskovalnega dela in razvoja v slovenski metalurgiji v zadnjem obdobju za pokrivanje potreb in zahtev potrošnikov.

V sedanjem času bencinske krize je bilo kar presenetljivo, da je bilo za posvetovanje 117 prijavljenecv. Prišli so z vlaki, avtobusi ter nekateri tudi z avtomobili in kar preseneča še bolj, udeležencev je bilo celo več, kot se jih je vnaprej prijavilo in več kot prejšnja leta.

Prvi dan posvetovanja, dne 6. oktobra, je bilo na sporedu 18 predavanj. Uvodno predavanje z naslovom: »Novi proizvodni postopki v metalurgiji in proizvodni asortimenti« je bilo pravzaprav moto posvetovanja in tisto vodilo, ki naj pritegne čim več porabnikov proizvodov slovenske metalurgije in livarstva, da prisluhnejo najnovejšim dogajanjem. Odziv je bil celo nad pričakovanji, saj je bila med poslušalci prisotna dobra tretjina predstavnikov uporabnikov metalurških proizvodov, nekaj manj kot tretjina je bilo predstavnikov ustanov in fakultet ter dobra tretjina udeležencev iz metalurških delovnih organizacij in osrednje raziskovalne inštitucije metalurgije Slovenije, Metalurškega inštituta. Polna dvorana je pregnala bojazan organizatorjem, da bi bila udeležana slabša kot prejšnja leta. Da bi se čim širši krog zainteresiranih seznanil z dosežki raziskovalnega dela, ki pomenijo v seštevku okoli 100 novih kvalitativnih in uvajanje novih tehnologij v naših metalurških obratih, bodo uvodno predavanje in menda še nekateri najuspešnejši prispevki objavljeni v posebnem zborniku. Tako je vsaj avditorij s ploskanjem potrdil predlog; upam, da so tudi drugi tako razumeli to potrditev, kot sem jo jaz.

Ne samo dopoldne, tudi popoldanskim predavanjem ni sledilo skoraj nič manj poslušalcev, blizu 90 so jih našli.

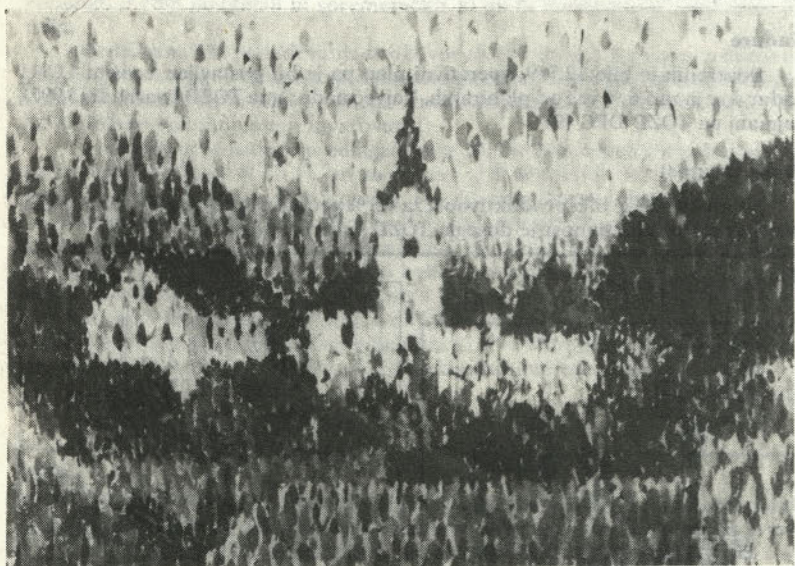
Drugi dan je bil namenjen predstavitvi predloga raziskovalnih nalog za leto 1984. Ker so nekateri prišli na posvetovanje samo zaradi predavanj, drugi pa zopet samo zaradi javne predstavitve programa raziskovalnega dela, so se obrzali v dvorani menjali; ne vsi, pač pa precejšen del. Tudi številčno ni bilo toliko prisotnih kot prejšnji dan. Zlobna pripomba je bila, da so ostali samo najresnejši.

Pred obravnavo programa so bili zbrani raziskovalci in uporabniki obveščeni o tem, naj bi zaradi stabilizacijskih ukrepov v gospodarstvu v bodoče morali računati, da bo za uporabne raziskave manj sredstev tudi od Posebne raziskovalne skupnosti kot doslej. Raziskovalna skupnost Slovenije je že doslej usmerjala sredstva predvsem za temeljne raziskave. Da ima industrija manj sredstev, nam je z ozirom na stanje, v kakršnem se je znašla, vsem razumljivo. V kriznih časih iščejo drugod po svetu poti, kako ceneje in bolje proizvajati in osnovo za take rešitve imajo v raziskovalnem delu. Tudi pri nas odvajajo največji delež sredstev, namenjenih za raziskovalno delo, prav gospodarstvo in v tem je močno udeležena industrija. Moja predstava je takšna, da bi bilo prav sedaj treba dati največ sredstev gospodarstvu, da si to čimprej opomore iz krize; da raziskovalci in znanstveniki najdejo čimprej nadomestila za uvozne materiale, kjer je to le mogoče; da tudi pri nas najdemo pota in načine, kako najbolje in gospodarnejše proizvajati, da bi bili lahko konkurenčni tudi na svetovnem trgu; da bi z domačo opremo zamenjali potrebe uvoza.

Ko berem razne resolucije v poglavjih, ki govore o raziskovalnem delu, bi se dale tudi tako razumeti, kot so moja razmišljanja. V nekaterih govorih so bili dani prav taki poudarki. Škoda, da je pri nas praksa vse prepogosto drugačna, kot se govori, resolucije in tudi dogovori.

Pričela se je javna predstavitev programa raziskav za leto 1984.

Nosilci raziskovalnih projektov in programov so podali kratke obrazložitve posameznih nalog. Razprava je bila dovolj živa in tvorna, tako da bo ostalo v končnem programu precej manj nalog, kot je bilo predlaganih s 110 naslovi, če sem jih prav preštel, objavljene v posebni knjižici. Nekaj naslovov bo odpadlo, ker ne bo sredstev, drugi, ker ne bo izvajalcev in tretji, ker niso primerni ali za njih ni interesa. Vsekakor lahko ugotovimo: namen javne predstavitve je bil dosežen.

Iz okolice Ravne na Koroškem, olje, avtor Ščurek Božidar

V isti brošuri, iz katere sem prešteval naloge za prihodnje leto, je objavljeno tudi »Vrednotenje raziskovalnega dela za potrebe slovenske metalurgije v obdobju 1981/82«. Tam je bilo ugotovljeno, da je bilo od programa 82 raziskav realiziranih 60 nalog. Piše o težavah in problemih. Našteta vse, kaj raziskujejo raziskovalci Metalurškega inštituta ter raziskovalci v raziskovalnih oddelkih po metalurških delovnih organizacijah in pri Univerzi. Navaja, kaj so raziskovalci pri tem ugotovili, izvršili in določili ter razvili in osvojili.

Nikjer pa ne piše, kaj pomeni pozitiven rezultat posamezne raziskave za proizvodnjo. Vrednotenje po mojem pojmovanju ni samo to, da dosežemo rezultat. Morali bi povedati, kaj ta rezultat pomeni in to prikazati ali v dinarjih ali v drugem merilu vrednosti in pomembnosti rezultata in dosežka. – Pa brez zamere!

V obeh dneh posvetovanja in razprav so predlagali nekaj modrih in koristnih predlogov, ki na bi jih upoštevali sestavljenci zaključkov posvetovanja. Prav bi bilo, da bi te zaključke tudi objavili v sredstvih javnega obveščanja. Še bolj prav bo, če bi nekdo spremljal izvajanje teh zaključkov. Če koga zanimajo predavanja iz letošnjega posvetovanja, naj se nemudoma obrne na Metalurški inštitut v Ljubljani.

Milan Marolt

V spomin

Iz vrst metalurgov smo izgubili še enega stanovskega tovariša, IVANA ŠTADLERJA. Ing. Štadler se je rodil 1919. leta pri Sv. Petru pod Svetimi gorami blizu Krškega. Po končani osnovni šoli in gimnaziji je diplomiral na Visoki montanistični šoli v Leobnu. Avgusta meseca leta 1944 se je zaposlil pri firmi Boeler v Kapfenbergu kot raziskovalni inženir.

Takoj po končani II. svetovni vojni, 15. 6. 1945, ga že srečamo v jesniški železarni kot obratovodja martinarne. Oktobra 1946. leta je bil po službeni dolžnosti premeščen v Železarno Štore. Po štirih mesecih dela je postal obratovodja martinarne – SM jeklarne in asistent livarne. V Štore je prišel v času, ko smo orali ledino ponovne proizvodnje v martinarni. Vsa svoja znanja je kot obratovodja neposredno prenašal na podrejene. Neposrednost njegovega dela med delavci in z delavci je vplivala na visoke delovne dosežke v tem obratu.

Njegova angažiranost in neposredna prisotnost v obratu je bila zanj tudi usodna. Doživel je težko delovno nesrečo, ko je s sodelavci ocenjeval, kako dolgo bo še vzdržal obok SM-peči. Povzpel se je na konstrukcijo žerjavne proge, držeč se za njeno tračnico, da bi kar najbolje ocenil stanje oboka peči. Nekaj trenutkov zatem je žerjavovodja premaknil žerjav proti sredini livne jame in kolo žerjava je zapeljalo čez Štadlerjevo roko. Odrezalo mu je štiri prste leve roke. Čeprav težko poškodovan, se je sam spustil na tla pred pečo in s spremstvom odšel v bolnico. Nesreča je boleče odjeknila med delavci jeklarne.

Ni bil dolgo med nami, saj ga je direktiva iz ministrstva težke industrije iz Beograda premestila v železarno Gluštanj – Ravne na Koroškem. Toda spomin nanj je ostal. Posebno boleče pa je odjeknila vest, da je tragično preminil. Kako smo mi in kako so cenili njegovo delo drugi, je zapisano in izrečeno ob njegovem odprtem grobu, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo. Pogrebni svečanosti so se namreč udeležili tudi predstavniki naše DO.

DRAGI IVAN!

Pripravljali smo se že na tovariško slovo ob tvojem skorajšnjem odhodu v zaslužni pokoj po 40-letnem plodnem delu, vendar je kruta usoda hotela, da danes stojimo ob odprtem grobu okamenele priče tragedije, ki te je doletela zahrbtno in nenadejano. Končaval si aktivni del svojega življenja, ki ni bilo samo gladka cesta, saj šolanje kmečkega fanta pred vojno ni bilo z rožami postlano, prebijanje skozi vojni čas je bilo polno skrbi za obstoj in pomanjkanja, takoj po vojni pa čas obnove, ko se niso štele ure in štedile moči. Ker mlad inženir in zanesenjak si v železarnah Jesenice, Ravne in Štore ob pomanjkanju strokovnjakov prevzel na sebe naloge, ki v normalnih časih zahtevajo zrelejši ljudi, ti pa si se ob njih učil sam, učil si druge in nato, čeprav še mlad, vendar že poln izkušenj, šel orat ledino v litostrojske livarne. Z leti sta se razvijala oba – litostrojeva livarna v eno vodilnih livarn in ti v vodilnega livarskega strokovnjaka. Kot tak se nisi zabubil v svoje znanje, ampak si ga nesebično, obilno in povsod prenašal na prihajajoče rodove livarskih generacij.

Postal si »doajen« slovenskih in jugoslovanskih livarjev.

Kot zrel in popoln strokovnjak v najboljših letih svojega življenja si prišel pred 20-timi leti v Smelt, ko je bil le-ta ustanovljen kot mala enota in z njim živel in spremljal njegovo rast vse do tragičnega konca. V uspešnem razvoju Smelta je vgrajenega mnogo tvojega truda in tvoje ime je Smeltu odpiralo vrata skoraj v vseh livarnah širom Jugoslavije. S svojo vestnostjo, resnostjo in umirjenostjo si vlival v svoje sodelavce kot njihov predstojnik občutek gotovosti, pri partnerjih pa občutek zaupanja in spoštovanja, ker so verjeli v tvoje izkušnje in tvoje znanje. Znanje si izpopolnjeval stalno in to zahteval tudi od ostalih, zatrjujoč, da je tehnološki zaostanek tudi gospodarski in družbeni zaostanek.

Kot skromen in tehten član kolektiva si bil vsestransko priljubljen, zaradi česar so ti često zaupali naloge v družbenih organih in komisijah v okviru Smelta in izven njega.

Sedaj, ko je bil ta del življenjske poti prehojen, in ko si že delal načrte, kako boš nadaljeval v miru preostale dni življenja, kako jih boš laže posvetil sebi in svojim, je usoda, ta nepredvidljiva gospodarica, odločila po svoje: sadov 40-letnega dela ti ne bo dano uživati. Ne bo te več med nami, mi pa tega nekako ne moremo dojeti, saj je prišlo nad nas tako iznenada. To črno slovo nas ločuje za vedno, vendar, dragi Ivan, v mislih in besedah bomo še dostikrat in dolgo s teboj. Ljudi, eden kakršnih si bil ti, se ne pozabi lahko!

Osební dohodki v SOZD SŽ v letu 1982 in I-IX 83

Ob spremljanju letošnjih dogajanj in ob pripravi plana za prihodnje leto je večji poudarek dan tudi gibanju OD, zlasti še preprečevanju padanja realnih OD. S tem namenom smo pripravili analizo o gibanju OD v letošnjem letu.

Podobno analizo gibanja OD je služba za planiranje izdelala pred letom. Analiza je pokazala, da se ustaljena razmerja v gibanju osebnih dohodkov med delovnimi organizacijami SŽ v letu 1981 in devetih mesecih leta 1982 niso bistveno spremenila. Železarna Ravne je v rasti OD zaostajala za Železarno Štore in naj bi do konca leta 1982 dosegla Železarno Jesenice, kjer se je rast osebnih dohodkov po prvem četrtletju 1982 precej umirila zaradi opustitve internega stimuliranja v Jeklarni. Med predelovalci sta v rasti izstopala Plamen in Žična, precej pa je zaostajal Tovil. Rast OD v DSSS SŽ in IB je bila v poprečju SOZD. Primerjava z gibanjem OD v preteklih letih je pokazala, da sta obe delovni skupnosti zaostali v gibanju OD za drugimi delovnimi organizacijami že v letih 1980 in 1981 in sta imeli zaradi tega nižje izhodišče. Izračunani indeksi so bili zato kljub temu, da so se OD povečali manj kot v delovnih organizacijah v poprečju z njimi.

Osební dohodki v SŽ so v devetih mesecih leta 1982 nekoliko zaostajali za rastjo v slovenskem gospodarstvu ter v industriji in rudarstvu. Rast OD ni bila povsod upravičena z rastjo dohodkovne uspešnosti.

Čeprav devetmesečna primerjava ni povsem realna zaradi neenakomerne dvigovanja OD v delovnih organizacijah tekom leta, se ob polletnih in devetmesečnih periodičnih obračunih poslovanja tudi v tem letu pojavlja potreba po izdelavi analize gibanja OD, saj kaže, da obstajajo precejšnje razlike med možnostmi in željami povečevanja OD do konca leta glede na družbeni do-

govor in uspešnost poslovanja posameznih DO.

Z analizo naj bi ugotovili dosežena razmerja v gibanju OD med delovnimi organizacijami SŽ in upravičenost teh gibanj glede na dohodkovne rezultate. Analiza naj bi dala oceno gibanja do konca leta in ugotovila ali so možnosti za dvig obračunskih osnov oz. poravnave OD do konca leta. Opozorila naj bi na morebitna odstopanja med DO, in dala osnovo za oblikovanje politike OD do konca leta in v letu 1984.

V analizi smo zajeli podatke za leto 1982 in za devet mesecev leta 1983 z oceno za zadnje četrtletje 1983. Poleg gibanja OD dajemo še primerjavo z gibanjem nekaterih kazalcev uspešnosti poslovanja in primerjavo z gibanjem OD v Sloveniji. Vir podatkov so zaključni in periodični računi za l. 1982 in 1983 ter podatki strokovnih služb delovnih organizacij.

GIBANJE IN RAZMERJA V OSEBNIH DOHODKIH V LETU 1982 IN DEVETIH MESECIH LETA 1983 V SOZD SŽ

Devetmesečni podatki o gibanju neto OD/182 ur kažejo, da se gibanje iz preteklih let nadaljuje, kajti Železarna Ravne v letu 1983 še vedno zaostaja za Železarno Štore in za Železarno Jesenice. V primerjavi z devetimi meseci preteklega leta so osebne dohodke povišali za 23 %, v jeseniški in štorski železarni pa za 29 %. Tudi v absolutnem znesku OD Železarne Ravne nekoliko zaostaja za Železarno Štore in Železarno Jesenice.

Med predelovalci izstopata Tovil in Žična (34 %), Plamen in Veriga pa z 18 % porasta zaostajata tudi za poprečjem SOZD. Visoki in nizki indeksi rasti OD so delno posledica neenakomerne dvigovanja OD v tekočem in preteklem letu.

Absolutno ima najvišji poprečni OD Tovil, za nekaj % zaostajata Plamen in Žična, Veriga pa zaostaja kar za 9 %.

Metalurški inštitut je v primerjavi z devetimi meseci preteklega leta povišal OD za 33 %, Interna banka za 24 %, najbolj pa zaostaja DSSS SŽ s 17 %. Kot se dogaja že nekaj let, so bile spremembe v smeri dvigovanja OD v IB SŽ in DSSS SŽ izvedene šele v zadnjem četrtletju leta, zato je letošnje poprečje primerjano z nižjo osnovo v devetih mesecih preteklega leta.

V devetih mesecih letošnjega leta so vse delovne organizacije presegle planirani OD za leto 1983 in sicer v različnih odstotkih, od 2 % (DSSS SŽ) do 23 % (Tovil). Poprečno preseganje plana za SOZD znaša 9 %. Tako preseganje planiranega letnega OD je delno posledica nerealnega planiranja, saj je iz tabele razvidno, da so delovne organizacije planirale le 3–12 % večje OD kot v letu 1982 in hitre rasti cen, ki terja prilaganje OD.

Stabilizacijska. Kaj ti ne boš zategnil pas? Ne, mi ni treba, imam naramnice.

Oddih na Rabu

Od 9. 9. 1983 je bila na Rabu zadnja rekreativna dekada. Naj povem takoj, da je bilo splošno mnenje udeležencev, da je ta dekada največ prispevala k splošnemu oddihu. To pa zato, ker praktično vseskozi ni bilo prostega časa. Vse je bilo naprej predvideno in organizirano tako, da besed »dolčas« sploh nismo poznali. Pa naj začnem od začetka.

Zjutraj 9. septembra smo se zbrali na avtobusni postaji v Storah vsi, ki smo bili izbrani za rekreativni oddih na Rabu. Vožnja je potekala prijetno in smo se že tedaj dobro spoznali. Bili smo iz vseh delovnih sredin. Zataknilo se je samo v Postojni, kjer smo dobili premalo dizelskega goriva. Vendar pa splošnega vzdušja to ni moglo pokvariti. Naš voznik je ta problem rešil tako, da nismo nadaljevali poti, dokler mu pristojne osebe niso obljubile, da se bo avtobus lahko »napil« v Ilirski Bistrici. Z malo zamude smo prišli na Rab, kjer nas je vodstvo doma s tov. Sandijem na čelu zelo prijazno sprejelo. Čakalo nas je tudi izdatno kosilo. Tako smo v glavnem preživeli prvi dan. Naslednji dan so se že začele športne aktivnosti, ki so se več ali manj dopolnjevale vseh 9 naslednjih dni. Ne bom omenjal, kaj se je vse dogajalo vsak dan; naj bo dovolj, da navedem, s čim vse smo se ukvarjali.

Vsako jutro smo za budnico imeli trim tek; res da ni bilo vedno polne udeležbe, bilo pa je sigurno za marsikoga koristneje od jutranje »kavice z vejico in cigareto«. Po zajtrku smo se s tov. Rudijem dogovorili za potek aktivnosti čez dan. Sem je spadalo streljanje, pika-do, plavanje, kegljanje na ruskem in avtomatičnem kegljišču, pa tudi kartanje. Iz vseh teh panog smo imeli izbirna tekmovanja. Ko je bilo vreme ugodno, smo se celo kopali. Odigrali smo tudi nogometno tekmo »debeli: suhi«, katero so odločili debeli v svojo korist kljub odvečnim kilam.

Poleg že omenjenega smo imeli organizirane izlete, ki so dopolnjevali manj ugodne dni. Z barko smo obiskali Suho Ponto, Lun na Pagu in Novaljo na Pagu. Obiskali smo tudi pokopališče žrtev fašizma v Komparu, kjer smo se udeležili spominke komemoracije ob 40. obletnici osvoboditve Raba. Tu se je zbralo okrog 400–500 svojcev iz skoraj vseh krajev Slovenije. Ni mi treba posebej omenjati, kaj je vsak izmed nas občutil ob spominu na to tragično preteklost. Tako je potekal dopust, ki je bil res v celoti izpolnjen z aktivnostjo. Ob koncu naj omenim še, da smo imeli dan pred odhodom poslovilni večer. Ta večer so bili razglašeni najboljši uspehi v raznih aktivnostih. Vsak zmagovalec je poleg burnega aplavza dobil tudi »buteljčno« nagrado, da so lahko njegovo zmago pač vsi proslavili. To bi bilo v kratkih obrisih opisano, kaj se je teh deset dni dogajalo.

Naj zaključim z mnenjem vseh udeležencev, da je taka oblika oddiha koristna, ne samo za zdravje in dobro počutje, pač pa za DO, saj se delavec vrne spočit v delovno sredino in poln elana za nadaljnje delo.

Šumej Franc

Tabela GIBANJE POPREČNIH NETO OD/182 UR IZ SREDSTEV DO PO DELOVNIH ORGANIZACIJAH SŽ V OBDOBJU 1982 IN 1983

(Vir: Pomembnejši podatki o posl. SŽ za čas od 1. 1.–30. 9. 1982, od 1. 1.–31. 12. 1982, 1. 1.–30. 9. 1983 in plan SŽ; Statistični bilten SRS)

DO	1982 I-XII	1982 I-IX	Plan 1983	1983 I-IX	2/1	4/3	3/1	4/2
	1	2	3	4	5	6	7	8
Železarna Jesenice	15 211	14 158	16 619	18 249	93	110	109	129
Železarna Ravne	15 724	14 695	17 138	18 111	93	106	109	123
Železarna Štore	15 548	14 351	17 200	18 446	92	107	111	129
Plamen	14 424	13 939	14 890	16 507	97	111	103	118
Tovil	13 345	13 014	14 178	17 415	97	123	106	134
Veriga	14 035	13 541	15 580	15 994	96	103	111	118
Žična	13 288	12 231	14 611	16 338	92	112	110	134
MI	19 914	18 503	22 389	24 637	93	110	112	133
IB SŽ	19 921	18 951	22 312	23 431	95	105	112	124
DSSS SŽ	22 445	21 439	24 774	25 160	95	102	110	117
SOZD SŽ	15 277	14 278	16 543	18 018	93	109	108	126

(Vir: Gradivo za sejo delavskega sveta SOZD)

Tabela 2: GIBANJE POPREČNIH NETO OD V SR SLOVENIJI IN V SOZD SŽ V LETU 1982 IN DEVETIH MESECIH LETA 1983

(Vir: Mesečni statistični pregled SRS, tabela 1)

	1982	1982/9	1983/9	82	83/9
				81	82/9
Skupaj SRS	14 365	13 836	16 681*	126	121
Gospodarstvo	14 040	13 545	16 446*	126	121
Industrija in rudarstvo	13 718	13 224	16 190*	127	122
SOZD SŽ	15 277	14 278	18 018	125	126

* Podatki se nanašajo na obdobje I-VIII. 1983

PRIMERJAVA OD V SOZD SŽ IN V SR SLOVENIJI

V letu 1982 in devetih mesecih leta 1983 so se OD v Sloveniji gibali takole:

Rast OD v SOZD SŽ v letu 1982 malenkost zaostaja, v devetih mesecih leta 1983 pa presega rast OD v okviru republike in panoge, čeprav so nekatere delovne organizacije SOZD (Plamen, Veriga in DSSS SŽ) v rasti OD precej pod poprečjem republike.

Tehnologija navarjanja

Navarjanje uporabljamo v različne namene, kot za popravila litih predmetov, ki imajo večje ali manjše površinske napake, ali pa če hočemo dati predmetu prvotno obliko, ki se je obrabilo v obratu zaradi trenja, udarcev ali korozije. Navarjanje lahko naredimo tudi s specialnim dodajnim materialom, ki poveča odpornost proti obrabi in kemičnim vplivom. Na ta način povečamo čas obratovanja, manjšamo zastoje in stroške obratovanja.

Tehnološki postopki, ki se danes uporabljajo za navarjanje, so:

- plamensko navarjanje,
- metalizacija,
- obločno navarjanje.

Plamensko navarjanje uporabljamo predvsem za popravilo litih predmetov, za navarjanje tračnic in različnih orodij iz trdega in poltrdega jekla.

Metalizacijo s pištolo uporabljamo za nabrizgavanje raztaljene kovine na razne materiale, da dobi predmet kovinsko prevleko, ki ima določene kemijske in mehanske lastnosti.

Obločno navarjanje je talilno navarjanje, pri katerem daje električni oblok toploto, ki je potrebna, da se osnovni material in dodajni material raztalita in zlijeta v neločljivo celoto.

Pri tehniki obločnega navarjanja razlikujemo v glavnem tri postopke:

- ročno obločno navarjanje,
- polavtomatsko ali avtomatsko navarjanje pod praškom,
- polavtomatsko ali avtomatsko navarjanje pod zaščito plina CO₂

Ročno obločno navarjanje uporabljamo samo pri popravilih oziroma navarjanju manjših delov predmeta.

Navarjanje pod praškom. Kratek naziv tega postopka je EPP-navarjanje. To je način talilnega obločnega navarjanja, pri katerem pretaljujemo golo elektrodno žico pod plastjo nasutega praška, ki varuje talino pred vplivom atmosfere in prehitrim ohlajevanjem. Navarjanje se vrši polavtomatsko ali avtomatsko. Razlika med obema je samo v tem, da se pomik v smeri navarjanja pri drugem načinu popolnoma avtomatizira. Del praška se med navarjanjem spremeni v tekočo žlindro in služi kot toplotni izolator. Komponente praška istočasno metalurško reagirajo s talino in dajejo ustrezno kemično sestavo in lastnosti. Prednosti navarjanja pod praškom so:

- večji učinek odtaljevanja dodajnega materiala,
- toplota, ki jo daje oblok, je koncentrirana in dobro izolirana z žlindro,
- velik toplotni izkoristek,
- velik izkoristek dodajnega materiala.

Učinkovitost navarjanja pod praškom lahko povečamo z naslednjimi postopki:

Navarjanje z dvojno glavo. Elektrodni žici sta nameščeni druga za drugo in sta priključeni vsaka na svoj tokovni vir. Odtaljujeja se v skupno talino. Hitrost navarjanja se v primerjavi z eno žico močno poveča.

Navarjanje z dvema žicama. Elektrodni žici sta nameščeni druga za drugo ali druga poleg druge. Pri tem je samo ena žica priključena na tokovni vir in se odtaljuje v skupno talino. Prednost tega postopka navarjanja je povečanje hitrosti in učinka navarjanja. Globina uvara in temperatura taline sta manjši ter se s tem zmanjšajo pojavi razpok v navaru.

Navarjanje z dodajanjem nasekane žice (Tapco-postopek). Nasekano žico (dimenzije Ø 1 mm) dovajamo v talino, kjer se odtaljuje skupno z dodajno žico pod praškom klasične izvedbe. Učinek navarjanja se s tem postopkom močno poveča, prav tako kvaliteta navara, in to zaradi nižje temperature taline.

Navarjanje z elektrodnim trakom, širine 20–200 mm, debeline 0,1–1,5 mm. Najpogostejše se uporablja trak dimenzije 60 × 0,5 mm. Prednosti tega postopka so predvsem v tem, da lahko z enim varom navarimo večje površine kakor z elektrodno žico istega preseka ter s tem prihranimo na času. Zaradi ekonomske upravičenosti uporabljamo ta postopek za navarjanje velikih površin.

Navarjanje v zaščiti plina CO₂. Kratek naziv tega postopka je MAG-navarjanje.

Navarjanje v zaščiti plina CO₂ je način talilnega obločnega navarjanja, pri katerem se pretaljuje gola elektrodna žica pod zaščito atmosfere CO₂, ki sicer reagira s talino kovine in jo istočasno zaščiti pred vplivom zraka. Prednosti postopka v primerjavi z ročnim obločnim navarjanjem so naslednje:

- velika produktivnost in s tem ekonomska upravičenost postopka,
- dobra in enakomerna kvaliteta navara,
- navarjanje z znatno večjimi gostotami toka.

Tudi pri tem postopku navarjanja lahko učinkovitost povečamo z naslednjimi postopki:

Navarjanje z dvojno glavo. Elektrodni žici sta nameščeni druga za drugo; s tem zelo povečamo hitrost in učinek navarjanja.

Navarjanje z dvema žicama. Elektrodni žici sta nameščeni druga za drugo. Pri tem postopku je samo ena žica priključena na tokovni vir. Prednosti tega postopka so povečanje hitrosti in učinka navarjanja ter kvalitete in enakomernosti navara. Tudi globina uvara in temperatura taline se zmanjšata, kar prav tako zmanjša razpoke v navaru.

Dodajni material

Pri navarjanju pod praškom, kot tudi v zaščiti CO₂, se uporabljajo gole kovinske elektrode, deloma pa tudi strženske elektrode, ki imajo v sredini jedro iz mineralnih snovi. Žice so gole, pobakrene in navite na plastične kolute. Glede na kemično sestavo so to navadne (nelegirane) ali pa specialne (legirane) elektrode.

Pri navarjanju pod praškom se uporablja prašek, ki je izdelan s taljenjem, sintiranjem ali aglomeriranjem različnih snovi z dodatkom kovin ali pa brez njih. Pri tem postopku navarjanja ima prašek najvažnejšo vlogo. Kemična sestava praška določa kemično sestavo žlindre kot tudi atmosfere v obloku. Medsebojni vplivi taline žlindre in taline kovine določajo končno sestavo navara.

Vplivi posameznih elementov praška in elektrodne žice na lastnosti navara so naslednji:

Oglik poveča trdnost in trdoto, medtem ko se raztezek in žilavost zmanjšujeta. Večja koncentracija ogljika znižuje odpornost proti nastanku kristalizacijskih razpok ter možnosti mehanske obdelave.

Silicij se topi v feritu in mu viša trdnost. Običajno je vsebnost Si 0,20–0,7 %. Negativno delovanje Si je pri nastanku kristalacijskih razpok, zmanjšuje pa nevarnost nastanka por.

Žveplo; vpliv v jeklu je v vsakem primeru negativen, v valjih je maksimalno dopustno 0,08–0,15 %, pri vsebnosti Mn 0,8–1,0 %.

Fosfor znižuje žilavost ter močno poveča nevarnost pokljivosti v vročem. Po nemških normah je maksimalno dopustno 0,3–0,5 P.

Mangan poveča v austenitnem manganskem jeklu z 12–14 % odpornost proti obrabi ter poveča trdnost v hladnem stanju. Vsebnost v valjih je normalno 0,6–1,0 %.

Nikelj poveča odpornost proti redukcijskim medijem, viša trdnost in žilavost pri visokih temperaturah. Vsebnost v valjih je maksimalno 4,5 % Ni. Večje količine v navaru negativno vplivajo na odpornost materiala proti nastanku kristalizacijskih razpok.

Krom nima posebnega vpliva na površinsko trdoto, poveča odpornost proti obrabi, oksidaciji in izgorevanju. Vsebnost v valjih je maksimalno 0,75 %.

Kobalt poveča trdnost in kaljivost ter odpornost proti toploti in koroziji. Za valje se redko uporablja ta legura.

Molibden poveča trdnost in trdoto ter odpornost proti obrabi. Molibden viša predvsem trdnost pri visokih temperaturah. Vsebnost je 0,25–0,50 % Mo pri valjih za toplo valjanje, pri ostalih pa 0,3 %.

Wolfram poveča trdnost ter stabilnost trdote pri povečanih temperaturah.

Vanadium poveča trdnost in rezilnost pri visokih temperaturah. Za valje se ta legura redko uporablja.

Izbire dodajnega materiala

Elektrodna žica in prašek morata imeti tak kemični sestav, da se vsebnost koristnih elementov v osnovnem materialu med navarjanjem bistveno ne spremeni, ter da ima navar naslednje lastnosti:

– ne sme imeti škodljivih primesi, kot npr. žveplo in fosfor, ki bi med navarjanjem prehajali v talino,

– mora biti odporen proti nastanku kristalacijskih razpok,

– navar ne sme biti porozen,

– navar mora imeti določene mehanske in kemične lastnosti,

– navar mora biti odporen proti obrabi in koroziji.

Dodajni material izdelujejo razna inozemska in domača podjetja. Iz njihovih podatkov so razvidne sestave materiala, uporabnost in karakteristike navara; po teh podatkih lahko izberemo ustrezni dodajni material, ki ga moramo pred praktično uporabo preizkusiti. Za posebne namene, predvsem za navarjanje jeklenih valjev, izdeluje Železarna Jesenice elektrodno žico in prašek. Za valje iz sive litine, poljeklene in sferolitne valje še ne obstajajo elektrodne žice, ki bi se mogle uporabiti za avtomatsko navarjanje. Institut za varilstvo v Ljubljani pa opravlja tovrstne preizkuse, da bi pridobili dodajni material za navarjanje zgoraj omenjenih valjev.

Problematika navarjanja

Pri navarjanju po EPP-postopku je do sedaj praktično v uporabi samo postopek z navarjanjem z eno žico. Ostale postopke za povečanje učinka navarjanja teoretično poznamo, vendar jih praktično še nismo preizkusili. Isto velja tudi za MAG-postopek.

Od dodajnih materialov za navarjanje valjev in koles poznamo praktično samo dodajni material za navarjanje jeklenih valjev in koles, ki jih izdeluje Železarna Jesenice. Za navarjanje ostalih valjev so potrebne raziskave za ugotovitev sestave in načina izdelave elektrodnih žic in praška.

(Rezime) Zaključek

Navarjanje ima veliko praktično uporabnost in vrednost in bi uvajanje tega postopka v naši industriji pomenilo velik prispevek k nadaljnjemu razvoju našega gospodarstva.

Inž. Herič Alojz

SPOMNIMO SE...

V Jajcu je bila 5. novembra 1943 ustanovljena Telegrafska agencija nove Jugoslavije **TANJUG**, katere ustanovitelj je bil **Moša Pljade**, prvi direktor ter glavni in odgovorni urednik pa **Vladislav Ribnikar**. Agencijo so osnovali z namenom, da bi v svet prodrla resnica o narodnoosvobodilnem boju jugoslovanskih narodov in narodnosti in da bi bili naši narodi in narodnosti seznanjeni s potekom boja. Hkrati naj bi agencija s svojimi prvimi poročili pripravila domačo in svetovno javnost na zgodovinski dogodek, ki je sledil – drugo zasedanje AVNOJ v Jajcu. Tanjug je med vojno delal pri vrhovnem štabu. Iz Jajca ga je pot peljala v Drvar in pozneje na Vis. Iz prvotne redakcije, ki je skupaj s teničnih osebjem štela 14 članov, je Tanjug prerasel v moderno novinarsko organizacijo, ki ima svoja dopisništva v vseh večjih mestih doma in na tujem.

V Dresdenu je bil 6. novembra 1928 IV. kongres KPJ, ki se ga je udeležilo 22 delegatov. V imenu Kominterne sta na

kongresu sodelovala **Palmiro Togliatti** in **Manuilski**. Kongres je sprejel resolucijo o gospodarskem in političnem položaju v Jugoslaviji in poudaril potrebo po partijski disciplini. Z odpravo frakcij je začasno vzpostavil enotnost partije. Poudaril je pomen ideološkega dela. Na tem kongresu so prvič razpravljali o značaju bodoče revolucije v Jugoslaviji. Novo vodstvo je bilo ozvoljeno iz vrst industrijskih delavcev. Za političnega sekretarja je bil izvoljen **Jovo Malešić Martinović**, za organizacijskega sekretarja pa **Djuro Djaković**.

V Beogradu se je začel 12. oktobra 1948 četrti kongres SKOJ, ki je razpravljalo o življenju in delu skojevske organizacije in njene vloge pri izobraževanju mladih v duhu socializma. Potrdili so sklep V. kongresa KPJ o združitvi SKOJ z ljudsko mladino Jugoslavije v enotno organizacijo na marksističnih temeljih, ker ni bilo več potrebe, da bi druga ob drugi obstajali dve podobni mladinski organizaciji. **Josip Broz Tito** je ob tej priložnosti izročil SKOJ red narodnega heroja kot priznanje za njegovo revolucionarno delo.

Ob dnevu oboroženih sil

Nastanek naših oboroženih sil pomeni dolg revolucionarni razvoj, ki zajema obdobje in začetek z vstajo leta 1941 ter se nadaljuje v obdobju narodnoosvobodilne vojne do leta 1945 in razvija v obdobju mirnodobske izgradnje socialističnega samoupravnega sistema vse do današnjih dni.

Narodnoosvobodilna vojna zajema obdobje nastanka naših oboroženih sil in njihove nadaljnje izgradnje v oboroženo silo revolucije. V NOB so oborožene sile nastajale in se krepile v neposrednem procesu borb. Njen razvoj je potekal v skladu s pogoji vsakodnevnih naporov vodenja NOV in je pri tem prešla od najnižjih do najvišjih organizacijskih oblik. Po svojem sestavu, razredni opredelitvi načina razvoja ter natanjnosti in ciljev, za katere so se borile, so oborožene sile NOV resnično narodna in revolucionarna armada z globokim narodom, revolucionarnim in socialističnim karakterjem.

Pri organizaciji oboroženih sil se je vedno izhajalo iz tega, da se zagotovi stalen razvoj vojne organizacije in da ta razvoj vedno odgovarja pogojem v vodenju narodnoosvobodilne vojne, da se pri tem zagotavlja vodenje oborožene borbe na celotnem ozemlju in da je NOV bila v skladu s strategijo in cilji vsake etape narodnoosvobodilne vojne.

Izgradnja oboroženih sil, utrjevanje osnovnih načel, njihova uporaba in organizacijsko informacijske rešitve so bila neposredna skrb najvišjega vodstva in osebno vrhovnega komandanta. To je pogojevalo nastanek edinstvenih oboroženih sil na celotnem jugoslovanskem prostoru oziroma v vseh krajih naše domovine.

Prva etapa NOV zajema obdobje od začetka vstaje do konca leta 1941 oziroma do formiranja Prve proletarske brigade. Za to etapo je bila značilna organizacijska oblika partizanski odred, s tem da so bile na posvetovanju v Stolicah septembra 1941 tudi druge organizacijske oblike, kot na primer udarne skupine, diverzantske skupine, gverilski odredi, tabori in podobno. Konec leta 1941 je na ozemlju Jugoslavije delovalo 43 partizanskih odredov in večje število drugih enot, skupaj z okrog 80.000 borci.

Z organizacijo partizanskih odredov in vseh krajih naše domovine so bili podani pogoji za vodenje NOV v tej etapi vojne. Pri tem je bila podana možnost za istočasno vodenje oborožene borbe na vsem ozemlju, stalne napade na vse strukture okupacijskega sistema in uspešno borbo proti številčno močnejšemu sovražniku.

Veza – ožilje armade (foto Nikolič)

Druga etapa zajema obdobje od formiranja Prve proletarske brigade do nastajanja armijskih enot v drugih polovici leta 1944. V organizacijskem pogledu so se v tej etapi vojne oborožene sile razvijale s posebnimi nameni in nalogami v dva dela. Prvi je zajemal enotno vojno organizacijo, usklajeno s konceptom in doktrino vodenja NOV. To so bile: narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije, ki je bila sestavljena iz brigad, divizij in korpusov kot operativnih enot opredeljenih za vodenje oborožene borbe na celotnem področju Jugoslavije. Partizanski odredi so zajemali drugi del, kot lokalne teritorialne enote in vojno-zaledni organi, teritorialne komande partizanske ustanove in druge enote. Konec leta 1942 so oborožene sile sestavljale 37 brigad, 9 divizij, 2 korpusa, 67 odredov in 45 samostojnih bataljonov, v katerih je bilo 150.000 borcev in že leto dni pozneje je število borcev naraslo na 300.000. Tako je že koncem leta 1944 narodnoosvobodilna vojska štela 600.000 borcev, 18 korpusov, 57 divizij, 228 brigad in 80 partizanskih odredov.

Vrhovni štab je bil najvišji strateški komandni organ, kateremu so bili neposredno podrejeni vsi pokrajinski štabi in del enot NOVJ, ki je sestavljal operativno skupino vrhovnega štaba, ki je pomenila udarno silo NOVJ. V tej etapi so bili razviti vsi rodovi in službe, ki so jih omogočale takratne razmere. Tretja etapa zajema obdobje od formiranja armijskih skupin v drugi polovici leta 1944 do dokončne osvoboditve domovine. Prvega marca 1945. leta pa je bilo narodnoosvobodilna vojska preimenovana v Jugoslovansko armijo.

Štefančič J.

NA CESTI NISI SAM

Ogled zanimivih razstav

Z velikim zanimanjem smo se člani likovne sekcije Železar v soboto, dne 12. novembra, odpravili v Zagreb na ogled zbirke umetnin Anteja Topića-Mimare. Ekspoziti iz zbirke so zdaj prvič razstavljeni v vili Zagorje in za ogled je izredno veliko zanimanje.

Nekaj po 9. uri smo že bili pred vhodom v vilo Zagorje, pa smo morali počakati do 10. ure, ko nekako svečano odprejo velika, železna, pomična vrata. Tedaj nas je bilo že okoli 200 čakajočih in varnostni organi so samo po enega spuščali mimo indikatorja, ki zaznava nezaželene kovinske predmete. Ker sem imel ključ in nekaj drobiža, sem bil deležen, kot mnogo drugih, posebne časti dodatnega otipavanja in pregleda žepov. Ženske so kar po vrsti morale odpirati in pokazati, kaj imajo v svojih svetiščih, torbicah.

Prvi, nelagodni vtis. Mislim, da je nekaj pretiravanja glede izredno ostrih varstvenih ukrepov.

Za ogled razstave smo se odločili posamezno, kajti skupinsko je potrebno precej čakati.

Od glavnega vhoda do vile Zagorje je morda 300, 400 m; pot vodi skozi lep, skrbno negovan park.

Pred vstopom v razstavne prostore obiskovalce z napisi in tudi osebje opozarja, da je potrebno odložiti plašče, večje pakete ali torbe ter jih shraniti v garderobo. Ponovni varstveni ukrep.

Razstavljena zbirka Ante Topića-Mimare, Zagrebčani so jo imenovali »mali Louvre«, je dobro pripravljena in skrbno varovana. Praktično je v vsaki sobi in na hodniku osebje, ki opazuje obiskovalce, na vprašanja pa ne daje dovolj kakovostnih odgovorov. Ko sem vzel v roke katalog ali vodnik po razstavi, nisem našel iskanih informacij, niti potrebnega uvodnega teksta. V uvodu lastnik zbirke na kratko pove, da je imel hude probleme z načinom razstavitve in da je 332 eksponatov dvanajsti del njegove zbirke. Prav nič ne piše o umetniški vrednosti zbirke in kako so jo ocenili strokovnjaki.

Ante Topić je tudi sam opravil atribucijo razstavljenih ikon, slik, slonokoščeni izdelkov, porcelana in preprog. Laično gledano, za to so potrebni resnični poznavalci, strokovnjaki na različnih področjih.

Ni iskanih podatkov originalov ali kopij, nič konkretnega, kje, kdaj, od kod in kako je lastnik prišel do razstavljenih eksponatov.

Ne glede na vse zgornje, je razstava zanimiva, kar potrjujejo tudi izredni, množično organizirani obiski.

Ko smo si potešili radovednost, si ogledali, predebatirali razstavo in razstavljenе eksponate, nas je pri izhodu vile Zagorje pričakala množica novih obiskovalcev. Upam si trditi, da jih je bilo okoli 500. Cena vstopnice 80 din, bodimo iskreni, je precej zasoljena.

Po kosilu v Čatežu smo se odpeljali v Kostanjevico.

Okoli 15 km južno od Krškega leži Kostanjevica, najstarejše dolenjsko mesto in najmanjše v Sloveniji, zaradi edinstvene lege med rokavoma Krke imenovano »dolenjske Benetke«. Nekdanji cistercijski samostan iz 13. stoletja, ki je bil med zadnjo vojno porušen, je danes obnovljen in odkriva obiskovalcem pristno gotško cerkev in čudovite arkadne hodnike. V tem umetniško razgibanem kraju je vsakoletni Dolenjski kulturni festival, stalni mednarodni simpozij kiparjev »Forma viva«, Gorjupova galerija v šoli, Lamutov likovni salon, galerija »Božidar Jakac« s stalnimi zbirkami Jožeta Gorjupa, Toneta in Franca Kralja, Zorana Dideka in zbirka holandskih mojstrov iz bližnje kartuzije Pletanje.

Stari cistercijski samostan je 1234. leta utemlil Bernard Spanheimski. Samostansko vlogo je izgubil pred skoraj dvesto leti in mu sedaj ljudstvo preprosto pravi »grad«. Septembra 1942. leta je bil med italijansko okupacijo zažgan in je pogorel. Spomeniško-varstvena služba Slovenije ga obnavlja že več kot dvajset let.

Sam grad z okolico je nacionalni in kulturni spomenik prve kategorije. Zidan je v obliki štirikotnika in ima eno največjih arkadnih dvorišč v srednji Evropi. Ima kar 234 arkad. Na dvorišču in v nekdanji, sedaj obnovljeni cerkvi, ki že od 1786. leta ne služi svojemu namenu, se vrste vsakoletne prireditve Dolenjskega kulturnega festivala, medtem ko je cerkev hvaležen prostor za koncerte.

Povrnimo se k razstavljenim eksponatom naših mojstrov čopičev in dlet.

Galerija Božidar Jakac z bogatim pregledom njegovega slikarskega in grafičnega opusa je izjemen umetniški prikaz. Razstavljena umetniška dela nas popeljejo skozi vse umetnikovo življenje od mladosti, študija v Pragi, občasnih obiskov v Berlinu, dela v Parizu in obiskov v vroči Afriki, ter poti v Rdečo zemljo, kot je

(Nadaljevanje na 10. strani)

Posnetek udeležencev male slikarske kolonije v Štorah (arh. AG)

S popotovanja po Sovjetski zvezi (nadaljevanje)

Deseti dan našega potovanja se je pričel, ko smo v zgodnjih jutranjih urah prispeli v glavno mesto Habarovskega kraja, administrativnega dela Ruske republike, velikosti treh Jugostavij in pol, v Habarovsk. Mesto z več kot pol milijona prebivalcev leži na podobni zemljepisni širini kot Dunaj in na dolžini Osake na Japonskem. Zgrajeno je na gričevnatem levem bregu Amurja, le 125 let staro, z lepimi, modernimi zgradbami, širokimi ulicami in trgi ter prostranimi parki.

Po nastanitvi v hotelu Centralnaja (podoben je onemu v Moskvi) smo si ogledali mestno središče in obalo Amurja s plažo, spomeniki: osvajalcem Daljnega vzhoda, amurskim mornarjem in junakom zadnje svetovne vojne; ter prelep razgled na reko z množico rokavov in otokov. Naš naslednji obisk je veljal »Beriozk«, po naše Brezi. Te trgovine za tujce, ki so v vseh večjih, tujim turistom dostopnih krajih ZSSR, so odlično založene s spominki, umetniškimi predmeti, izdelki domače obrti, dragimi in poldragimi kamni, izdelki iz jantarja, s prvovrstnim krznom ter kaviarjem in vodko, žal pa so tudi cene temu primerne, seveda vse v konvertibilni valuti. Tako smo se kaj hitro poslovili od simpatičnih trgovk in se napotili v muzej, kjer vsaj nismo mogli priti v nakupovalno skušnjava.

Muzej Habarovskega kraja je vreden ogleda. Poleg paleontološke in antropološke zbirke je tu še bogata etnološka zbirka staroselcev, zgodovina osvajanja in razvoja Daljnega vzhoda ter biološki del s samo v Amurju živečo ribo kalugo, fosilom mamuta in morske krave, izumrle pred sto leti, primerki losov, amurskih tigrov, ussurskih medvedov ter kalana ali morske vidre z najdragocenejšim krznom na svetu. Žal so večino bolj zanimale trgovine, tako da nas je skoraj dvourni ogled končala le peščica. V hotelu nas je čakalo presenečenje. Kuharji so nam pripravili specialiteto »sibirske pelmene«. Recepta sicer nimam, navdušenim gos-

podinjam pa bo vsaj v tolažbo, če povem, da je to v glineni posodi in v peči pripravljena jed, sestavljena iz juhe z mesnimi cmoki, jajčnimi vlivanci in ruskimi začimbami. Ta »lonec« odličnega okusa je še pokrit s kosom okusnega testa neugotovljive sestave. Vse skupaj smo Slovenci zalili s steklenico madžarskega penečega vina in tako podprti odšli na večerni ogled mesta.

Habarovsk je med vsemi kraji, ki sem jih v Sovjetski zvezi obiskal, zapustil najljepši vtis. Temu so poleg lepe lege mesta, njegove ureditve, čistote in arhitektonske ter urbanistične ubranosti v dobri meri prispevali tudi utrip življenja v njem in prebivalci. Za razliko od drugih mest, v katerih me je spremljal občutek določene togosti in zadržanosti meščanov, programiranega in uokvirjenega načina njihovega obnašanja, so se v Habarovsku obnašali bolj naravno in sproščeno. Občutek sem imel, da mesto dejansko živi, ne le životari, povsod na ulicah, sprehajališčih in v parkih, kjer so mladi in stari ne le hodili kot navite igračke, temveč se tudi glasno pogovarjali, smejali, se šalili in razposajeno igrali v velikem zabaviščnem parku ob reki. Okoli polnoči smo srečali skupino študentov in študentk, ki so na klopcah na mestnem trgu celo pili in ubrano zapeli, in to po naših ugotovitvah brez posledic.

Naslednji dan smo si v mestu ogledali Muzej ruske likovne umetnosti od 15. stoletja do revolucije in s tem program na Daljnem vzhodu zaključili. V hotelu so nas pred poletom oskrbeli še z »lunch« paketom, seveda v sovjetski različici; hrano so nam servirali na pladnjih, tako da smo steklenice s kefirjem, kruh, salamo, jajce in kumarice lepo spravili v svoje torbe. Pogrešali smo zobotrebce, vendar smo se že sprijaznili, da »ribniškega poobedka« v Sovjetski zvezi ne poznamo.

V nekaj manj kot petih urah prijetnega poleta smo se ustavili v največjem sibirskem mestu Novosibirsku. To niti sto let staro velenje, pred revolucijo

Kalininov prospekt (foto Malenšek)

je bilo tu mestoce Novonikolajevsk, leži v ravninskem predelu ob reki Ob. Moderno mesto z velikimi, novimi zgradbami in širokimi, a skoraj praznimi ulicami in podzemno železnico v izgradnji, je name napravilo vtis ogromnega delovnega taborišča, v katerem imata stepski veter in pesek še vedno glavno besedo. Planski razvoj azijskega dela ZSSR, izgrajevanje močne industrije in zaradi nje hitro priseljevanje prebivalstva ter izgradnja velikih središč, posledica tega je tudi Novosibirsk, gotovo ima svoje dobre in slabe strani. Kolikor je to dobro za razvoj države, toliko je lahko slabo za ljudi. V tem sibirskem mestu nikakor nisem mogel pregnati občutka, da se mesto gradi in širi hitreje, kot mu uspejo slediti njegovi prebivalci. V dveh dneh je seveda nemogoče podrobno spoznati tako veliko mesto, vsekakor pa Novosibirsk ni kraj, kjer bi želel živeti.

Ležišče in hrano smo dobili v hotelu Sibirija, ki se kljub trem zvezdicam ni razlikoval od hotela v Irkutsku. Mestne značilnosti smo si pričeli ogledovati pri spominkih: Spominski park veliki do-

movinski vojni, spomenik Oktobru s plamenico, ki je tudi v mestnem grbu, in veličasten spomenik Lenina na glavnem trgu. Neke vrste pomnik je tudi opera, velik objekt, zgrajen med vojno s prispevki meščanov. Mestne značilnosti zaokrožijo povprečen muzej, ena največjih knjigarn v državi in galerija. Slednja je vredna ogleda tako zaradi stalnih razstav ruske likovne umetnosti in ruskega slikarja Nikolaja Reriha iz družine na Tibetu delujočih ruskih astronomov, imeli pa smo srečo, da smo si lahko ogledali še občasno razstavo njegovega sina Svjatoslava Reriha, kot zaradi razstave ruske ljudske umetnosti. Največja zanimivost Novosibirska pa je Akademsko mestoce »Akademgorodok«, 25 km južno, ob »Obskem morju«. Akademija znanosti ZSSR je 1957. leta osnovala svoj sibirski oddelek, ki je leto kasneje pričel z delom v novem Novosibirskem znanstvenem centru. Iz tega je zrasel današnji Akademgorodok. Mestece je zgrajeno v gozdičku ob Obskem morju, delu akumulacijskega jezera na Obu.

(prihodnjič nadaljevanje in konec)

(Nadaljevanje z 9. strani)

Jakac rad imenoval Ameriko. A ne smemo pozabiti na Jakčevo rojstno Dolenjsko z Novim mestom. Očitno je, da je Dolenjska s svojo mehko valovitostjo in ličnim razporedjenjem Jakca sooblikovala, on pa jo je razumel, ji prislunil in jo, dotlej v slikarski umetnosti še neodkrito, dvignil v našo splošno zavest. Čudovite in nežne so Jakčeve pastelne slike, katerim se pridružujejo redka, a največkrat portretna dela v olju, odlične grafike, visoke jedkanice, dela v oglju in kredii. Jakac je odličan portretist in je s svojimi deli ustvaril zgodovinsko dokumentarnost, registriral je vrsto prizorov iz partizanov, zasedanja SNOS v Črnomlju, drugega zasedanja AVNOJ, ustvaril je realističen, toda hkrati poduhovljen portret maršala Tita.

Tu so umetniška dela Jožeta Gorjupa, Toneta in Franca Kralja in Zorana Dideka. Veliko zanimivega in dobrega je videti, a za to je potreben čas.

Vredno si je ogledati zbirko starih antwerpskih in francoskih mojstrov, ki jo je posodila kurtizija Letarje.

Mislím, da ne znamo dovolj ceniti del priznanih domačih mojstrov – umetnikov, pa tudi tujih, razstavljenih v galerijah gradu, starega cisterijanskega samostana.

Prijaznost osebja, nizka cena vstopnic, na razpolago so ustne in pisne informacije, razglednice, lepi kraji, domačnost in bogata zgodovina Kostanjevice na Krki, vse to vzpodbuja obiskovalca, da bo v te kraje še prišel.

V večernih urah smo prispeli v Klanjec, prijazno mesto ob Sotli. V gostišču pri Rozini Tončič smo »žegnali« mošt, ga krstili v vino in jedli tradicionalno Martinovo gos. Imeli smo veselo Martinovanje, enkratno in nepozabno. Z zanimanjem smo spremljali staro zagorsko šego, kako sta kum in kuma s pomočjo župnika in organista s starimi verskimi običaji krstila mošt in dobila vino.

Ob pesmi in plesu je za dobro voljo skrbel trio, brata Ščurek, Ivo Judež in Vlado Geršak.

Kazalca stare stenske ure sta se brezčutno kar naprej pomikala v pozne večerne ure. Pa se nam prav nič ni mudilo. Dobro smo izkoristili hladen, a vendar lep sončen dan.

Veliko novega smo ta dan videli. Ob dobrem vodenju smo obiskali kar dve razstavi, občudovali smo dela tujih in naših mojstrov, obiskali Posavje, Zagreb in Hrvatsko Zagorje.

Bilo je zanimivo, poučno in tudi spodbudno za nadaljnja dela in ustvarjalne navdihe članov likovne sekcije.

VER

Programsko volilna konferenca SZDL

Dne 24. oktobra je v štorski osnovni šoli zasedal najvišji organ frontne organizacije – Krajevna konferenca socialistične zveze. Od 80 delegatov se jih je zbora udeležilo 43, kot gost pa tovariš Drago Stokavnik, sekretar OK SZDL Celje. Vse prisotne je v imenu predsedstva pozdravil predsednik krajevne organizacije, tovariš Zlatko Leskovšek, nakar je bilo izvoljeno delovno predsedstvo v sestavi: Sonja Oc-virk, Dragan Simovič in Darja Užmah. Konferenca je dala dosti dobrih napotkov za nadaljnje delo, se kritično izrazila o preteklem in izvolila novo vodstvo za naslednji dve leti. Delegati so sprejeli tudi programsko usmeritev za obdobje 1983–1984 in ta glasi:

1. Na osnovi dosedanjih ocen delovanja delegatskega sistema bo potrebno voditi glavno aktivnost na področju krepitev vseh oblik delegatskega delovanja, predvsem delovanje skupščine KS ter vseh ostalih oblik, ki se povezujejo (SIS in zbori KS).

2. Voditi večjo aktivnost na področju pododborov.

3. Stalno pozornost namenjati SLO–DS.

4. Boljše pogoje je potrebno zagotoviti sekciskemu delovanju.

5. V bodoče bo krajevna konferenca učinkoviteje posegala v obravnavo najaktualnejših življenjskih vprašanj delovnih ljudi in občanov, kot so: življenjski pogoji v zaostrenem gospodarskem položaju, socialna ogroženost, preskrba, komunalni problemi in podobno.

6. Tudi v bodoče bo SZDL moralno nagrajevala najzaslužnejše krajanke.

Poročilo predsednika KK SZDL, tovariša Leskovška, bi osiromašilo, če bi ga hotel prikazati v povzetkih, zato je v nadaljevanju natisnjen v celoti.

Programsko volilna konferenca je oblika dela KK, kjer ocenimo delo v minulem obdobju, kadrovsko dopolnimo naš sestav in sprejemamo programske usmeritve za naslednje obdobje.

Letošnja konferenca poteka v času najintenzivnejših prizadevanj uresničevanja politike ekonomske stabilizacije, zato se je tudi pri nas potrebno dogovoriti, koliko smo do sedaj naredili na tem področju, in kje je naše mesto v prizadevanjih za izboljšanje ekonomskega položaja.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Programska volilna konferenca SZDL

(Nadaljevanje z 10. strani)

Povsem nemogoče je v poročilu, ki zajema obdobje med obema volilnima konferencama, zajeti prav vse, kar se je v tem obdobju dogajalo; lahko pa se opiše najpomembnejše opravljene in neizpolnjene naloge. Vsako obdobje ima svoje značilnosti in tako jih ima tudi to. Lahko trdimo, da je bilo obdobje, ki je za nami zelo razgibano, saj smo opravili volitve in izglasovali samoprispevek, opravili pa še nešteto manjših aktivnosti, ki pa so ravno tako pomembne za občane. Vsaka od teh aktivnosti je potegnila za sabo veliko število dogovorov in akcij, odpovedovanje posameznikov in kar je najvažnejše, saj nam vsako opravljeno delo daje več izkušenj, smo akcijsko mobilnejši in močnejši.

Pogoji in razmere, v katerih živimo in delamo, so se bistveno spremenili, zato je potrebno nenehno imeti pred očmi aktualni družbeni trenutek. Karakteristični za ta čas so zaostreni mednarodni pogoji, težke notranje gospodarske razmere in dejstvo, da smo prišli v obdobje, ko bo potrebno okviriti skupno in splošno porabo. Težko dojemamo in se privajamo na dejstvo, da se moramo obnašati drugače kot doslej, da ne smemo več porabiti, kot pa ustvariti. To velja za vso naše jugoslovansko samoupravno skupnost na vseh nivojih organiziranosti v KS do federacije. Toda žal vse prepogosto ugotavljamo, da se ni na vseh nivojih sprejeto spoznanje, da bo potrebno drugače. Zato se moramo zavzemati, da se vsi dogovori in akcije speljejo dosledno v tistem okolju, v katerem so dogovorjene. Tudi mi v KS velikokrat ali prepogosto kažemo na napake drugih, sami jih pa v lastnem okolju ne vidimo, spregledamo ali nočemo videti. In tu ostaja še odprt maneverski prostor naše frontne organizacije, da združimo vse sile, lahko bi dejali ljudske množice, da se organiziramo tako, da bomo najuspešnejši in najučinkovitejši.

Na zadnji programski vililni konferenci smo sprejeli program dela, ki je bil naša usmeritev za delo. Na zadnji seji predsedstva smo ocenjevali realizacijo programa in ugotovili, da smo ga okvirno realizirali. Ostane pa nam še nekaj nalog. Zame so najpomembnejše: krepiti vse oblike delegatskega delovanja, utrditi in povečati aktivnost v vseh pododborih območij, to se pravi tam, kjer ljudje živijo in se ukvarjajo s problemi, s katerimi se vsakodnevno srečujejo. Zavedam se in moramo se tudi vsi, da so te naloge stalne in ne prenehajo z enim programskim obdobjem, zato se moramo še toliko bolj pripraviti za akcijo.

Krepitev vseh oblik delegatskega delovanja mora postati glavna naloga vseh subjektivnih sil v KS. Delegatska skupščina tako v KS kakor ostalih oblikah organiziranja mora postati tisto mesto, kjer se bo slišal glas delegata in da bodo odločitve v interesu delavca in občana.

Pred zadnjimi volitvami smo zelo temeljito ocenili aktivnost delegatov in delegacij. Čeprav so vsi delegati zavestno prevzeli svojo funkcijo, smo se že takoj po volitvah, to se pravi na prvih sejah delegacij, srečevali z neresnostjo in neaktivnostjo delegatov. Nesklepčnost delegacij je gotovo osnovna ovira, da bi začeli z odgovornim delom, da bi se poglobili v vsebino gradiva. Zaradi tega je skoraj brezpredmetno vpitje, da ostali odločajo namesto nas, da nimamo vpliva na odločitve itd. Problem je v nas samih, v interesu slehernega delegata in občutek le-tega, da ima za sabo bazo volilcev, ki so ga izvolili in katerim je tudi odgovoren. Delegatski sistem moramo vzeti za svoj sistem, ker nam omogoča demokratične odločitve in vpliv množice na odločitve. Smatram, da bo potrebno še enkrat obvestiti vse volilce, kateri tovariši so naši delegati. S to akcijo bi sigurno poživili aktivnost tudi na območju, kjer naši občani živijo. Še vedno ugotavljamo, da nam pododbori ne odigrajo tiste vloge, ki jim jo dajemo. Območje, kjer občani živijo, je tisto mesto, kjer se problemi pojavljajo, kjer se ustvarjajo potrebe po spremembi slabega in te probleme je potrebno prenesti na predsedstvo. Se vedno se pojavlja dejstvo, da se določena problematika začne in na tem konča z razpravo na seji predsedstva; moramo pa vztrajati na tem, da mora biti seja predsedstva dogovor, ki pomeni frontno družbeno akcijo, in upoštevati mnenja območnih odborov ter vseh ostalih sestavnih delov fronte. To nam narekuje, da bomo morali v prihodnje vloge območnih odborov posvetiti znatno več časa, kajti poverjeniki v posameznih območjih so kot neposredna oblika povezovanja KK in njenih organov ter članstva SZDL.

Zelo pomembne oblike interesnega združevanja občanov potekajo preko družbenih organizacij in društev. Z delovanjem le-teh smo v Štorah zadovoljni in naša skupna naloga mora ostati še aktivnejše delovanje in vključevanje društev in organizacij v svoje oblike dela.

Na zadnji konferenci smo se kritično dotaknili problema organiziranja mladine kot politične organizacije. Moramo priznati, da nismo bili dovolj uspešni, saj smo šele pred dvema meseci prišli v stik z mladimi in ob tej priliki so mladi imenovali odbor, ki naj bi povezoval mlade v Štorah. Naša aktivnost mora biti usmerjena tudi v pridobitev prostora, kjer bi se mladi lahko sestajali.

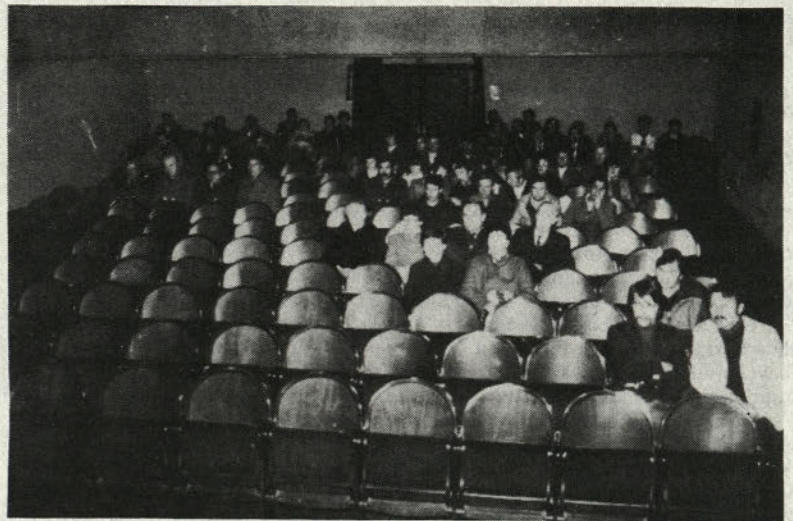
Ko na današnji konferenci ocenjujemo opravljeno delo, je potrebno poudariti še naslednje. Ostaja nam dokončanje akcije uresničevanje Zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ustanavljanje skupnosti stanovalcev, kjer smo pri 2/3 realizaciji.

Malo več bo potrebno dela tudi s sekcijami. Poiskati moramo pravilno metodo pristopa in doseči namen, da sekcija postane najširša možna oblika demokratične javne razprave. Ravno tako je šibka točka v delovanju KK SZDL delo koordinacijskih odborov. Največ aktivnosti je bilo v koordinacijskem odboru za volitve, priznanja, nagrade in odlikovanja, kar je tudi razumljivo, ker to področje samo po sebi zahteva stalne aktivnosti.

Področju LO in DS moramo posvečati še več časa. Politično varnostno oceno je potrebno pogosteje dopolniti in jo aktualizirati na obstoječe stanje. Več moramo narediti za podružbljanje SLO in DS, tako da vsak dobi občutek, da so družbena sredstva naša in da se bomo do njih tudi tako obnašali. Pomembno mesto ima v konceptu SLO in DS informiranje, ki mora biti pravilno, pravočasno in objektivno.

Informiranju nasploh smo v zadnjem času posvetili večjo pozornost kot doslej. Zavedamo se, da je informacija pomoč pri delu političnih in samoupravnih dejavnikov. Pričeli smo z obliko krajevnega informatorja, kjer se objavljajo aktualne akcije v naši krajevni skupnosti. Začeto pot moramo nadaljevati, malo več pa moramo narediti za distribucijo informatorja. To mora postati skrb in naloga članov pododborov in poverjenikov.

V preteklem obdobju smo večkrat imeli opraviti s pomanjkljivo preskrbo z osnovnimi življenjskimi potrebščinami. KK nima na razpolago drugih virov informacije kot javna občila; te informacije pa so večkrat nepopolne, tako da same na-

Kdo je kriv za tako slabo udeležbo na proslavi Dneva republike v veliki dvorani Kulturnega doma v Štorah? Bil je delovni dan in proslava ob 13.15 uri. Prireditelji in nastopajoči prav gotovo ne. (foto Arzenšek)

vajajo na potrošniško mrzlico. V takih razmerah je politično pomirjevalno delovanje med občani zelo težko. Vse probleme v zvezi z oskrbo mora tudi v bodoče razreševati Potrošniški svet.

V našem obdobju so bile v okviru KS določene premaknitve na komunalnem področju. Lahko se pohvalimo z novimi asfaltiranimi cestami: na Lipi, Ogorcu in Mostah. Začela so se dela na področju vodooskrbe, kjer nas čaka še zelo veliko aktivnosti, saj ugotavljamo, da je to področje zelo pereče.

V naši KS že več let posebno pozornost posvečamo socialno ogroženim in ostarelim občanom. Komisija za socialno-varstvene zadeve pri svetu KS poleg tekočih nalog vsako leto uspešno organizira srečanje starejših občanov. Število udeležencev je bilo letos 120 in med njimi narašča občutek, da človek ni nikoli sam.

Ob ocenjevanju delovanja SZDL je potrebno opredeliti naše povezovanje s TOZD v KS. Za našo KS že dolgo let velja pozitivna ocena sodelovanja. Praktično ni pomembnega dogodka v KS, pri katerem ne bi na tak ali drugačen način bila udeležena ŽS. Dobro povezovanje in sodelovanje je z osnovno šolo in zdravstveno postajo.

O realizaciji programa, o vseh teh problemih in pozitivnih ocenah je razpravljalo predsedstvo KK SZDL na 16 sejah.

Družbeno-politično in samoupravno življenje v naši KS je bilo zahtevno in je posegalo na mnoga področja življenja občanov. KK SZDL je k razreševanju posameznih vprašanj prispevalo svoj pomemben delež. Marsikaj bi lahko storili tudi bolje in več, če bi vsakdo, ki mu je v SZDL poverjena funkcija, dosledno opravil svoj del nalog. Napotilo za naše nadaljnje delo je lahko le eno: z večjo organizirano nostjo bomo lahko dejansko postali mesto izražanja in usklajevanja vseh potreb in interesov krajanov.

Razprava, ki je sledila poročilu, je nakazala nerešena vprašanja (predvsem na komunalnem področju), delegati pa so na konferenci razpravljali še glede:

- prostorskih problemov (sestajanje delegacij),
- razširitve poverjeniške mreže,
- delovanja SLO-DS in o nekaterih deliktih v kraju v zadnjem obdobju,
- protipožarne varnosti,
- neodziva (neodgovornosti) delegatov skupščine KS,
- slabega odziva krajanov na zborih občanov (prisotni so bili predvsem starejši ljudje),
- problematike organiziranja mladine,
- dobrega odnosa KS-Zelezarne Store,
- uspešno zaključenih in planiranih komunalnih dejavnosti
- in še o mnogih »drugih« vprašanjih.

V zadnji številki krajevnega INFORMATORJA smo objavili imena vodilnih ljudi v organih krajevnega SZDL v naslednjem mandatu dveh let. Morda ne bo odveč, če v tem članku omenimo še enkrat vsaj člane ožjega 6-članskega predsedstva:

Leskovšek Zlatko – predsednik KK SZDL

Plahuta Miha – podpredsednik

Marovt Ivan – podpredsednik

Kocman Vojko – sekretar

Ocvirk Sonja – član

Kaluža Ladi – član.

Jok

Iz sindikata

Osnovna organizacija sindikata TOZD TRANSPORT je dokaj aktivna. V zadnjih treh mesecih, od septembra dalje, so v OO razpravljali in sprejeli ustrezne sklepe o:

- delovanju samoupravnih organov,
- delovnem času, pogojenem s premaknitvijo ure,
- športno – rekreacijskih srečanjih delavcev TOZD,
- raznih vlogah itd.

Izvršilni odbor, ki ga zadnji mandat vodi tovarš Horvat, se pridno pripravlja na občni zbor svoje sindikalne organizacije. Evidencialno so imena delavcev, ki naj bi v naslednjih dveh letih vodili samoupravne organe in sindikat v tem TOZD. Za predsednika OOS predlagajo Francija Šarlaha.

Kot je razvidno iz zapisnikov, je približno enako potekalo delo v osnovnih organizacijah TOZD ENERGETIKA in delovni skupnosti za EKONOMIKO IN INFORMACIJE.

Komisija za informiranje

PONOVNO V AMERIKO

V naše uredništvo smo povabili tov. **Andreja Mezeta**, znanega humorista z imenom **Celjski Poldek**, da kot krajan Štor pove nekaj vtisov iz lanskega potovanja po Ameriki in Kanadi in o pripravah za ponoven nastop v Ameriki konec leta.

Celjski Poldek je priljubljen humorist, ki ga pozna množica ljudi. Povsod ga radi sprejmejo in se ob njegovih nastopih poveselejo. Zato nas še bolj zanima izvedeti, kako je svoje poslanstvo opravil na lanski 21-dnevni turneji z ansamblom Veseli hmeljarji po Ameriki in Kanadi.

Celjski Poldek je lani decembra odšel na to dolgo pot razveseljvat naše zdomce – Slovence, ki v tem koncu sveta že dolgo leta živijo in delajo.

Na turneji so obiskali več mest v Ameriki in Kanadi. V Ameriki so obiskali New York, Pittsburg in Cleveland. V teh mestih so imeli samostojne koncerte, v Clevelandu pa so zabavali naše rojake tudi za silvestrsko noč. Na ameriških tleh so imeli skupaj 8 koncertov.

Na Cleveland, kjer so se najdlje zadrževali, ima Andrej najlepše spomine. Prijetno je bil presenečen, ko mu je v tem mestu nek občan pokazal značko naše štorske železarne. Povedal je, da jo je dobil od nekega člana pihalnega orkestra v Lipici. Andrej pove, da so bili v vseh mestih pristrčno sprejeti. Ker je Andrej tudi član gasilskega društva Štore, ga je tajnik poklicne gasilske brigade iz Clevelanda povabil v njihovo sredino kot častnega člana.

V tej poklicni brigadi, katere vodilni delavec je Slovenec Steve Valenčič, je zaposlenih tudi 250 Slovencev. Tu so se seznanili z delom poklicnih in ljubiteljskih gasilcev in zanimiv je podatek, da so v Clevelandu Slovenci sami zgradili 2 gasilska in 3 kulturne domove, v katerih so imeli koncerte.

Z ansamblom Veseli hmeljarji, kjer igra tudi naš sodelavec Korošec Ivan, se je Andrej predstavil našim zdomcem v kanadskih mestih Torontu, Missisagu, Hichmerju in Hamiltonu, kjer jih je pozdravila celo Miss Kanade, ki je Slovenka in Andrej se je pohvalil, da je dobil od nje vroč poljub.

Povej, Andrej, kako so vas sprejeli ob nastopih?

»Kot vedno, sem se tudi na teh nastopih pojavljal v svoji »uniformi« s kmečkim predpasnikom, telovnikom in štajerskim klobukom. Naši rojaki zelo radi poslušajo slovensko besedo in pesem, zato o navdušenju ni treba posebej govoriti. Ganjeni so bili; videti je bilo solzne oči, ko smo zapeli znane slovenske pesmi, od katerih marsikateri pri nas žal že tone v pozabo, pri njih pa jih ohranjajo kot kulturno dediščino. Posebej všeč jim je bila moja obleka. Posamezne dele garderobe so hoteli celo kupiti. Še zlasti jim je bil všeč predpasnik. Zanj so mi ponujali 50 dolarjev. No, na koncu koncertov, ko ga za nastope nisem več potreboval, sem ga podaril najbolj vnetemu vztrajnežu.«

Kaj pa trema, jo poznaš?

»O, seveda. Včasih me je tako zapeljala, da sem začel govoriti kar po angleško. Toliko sem govoril (ne vprašajte kako), da so me prosili, naj kar po slovensko povem, da me bolje razumejo. Pa sem se hitro znašel in jim povedal, da se velikokrat rad naredim Angleža, če zabredem v neugodno situacijo.«

Napor je bil, kako ste to premostili?

»Sapo smo zajeli šele na letalu. Turneja je bila naporna, vendar tega ni bilo toliko čutiti, saj nas je vseskozi spremljala pesem in dobra volja.

Slovo je bilo težko, doživetja edinstvena. S tesnobo v srcu smo se poslavljali od gostiteljev, ki so vztrajali, da jih še obiščemo.«

In res, Andrej Meze-Celjski Poldek bo držal besedo. Ob koncu leta bo z ansamblom Toneta Žagarja odpotoval v Ameriko v mesto Cleveland, kjer bo pričakal tudi Novo leto.

Ponesel bo pozdrave našim Slovincem in jim v imenu nas vseh voščil sreče v Novem letu.

Andrej novega leta torej ne bo počakal v svoji domovini, za katero pravi, da je kljub temu, da je Amerika lepa dežela, ne bi zamenjal za svojo. Zato že sedaj vošči delavcem ŽS srečno Novo leto in veliko delovnih uspehov.

Enako želimo mi njemu in srečno pot ter srečno vrnitev.

Ana T.

Ogled graškega velesejma

Društvo ljudske tehnike Železarne Štore je v okviru svojega letnega programa organiziralo ogled graškega velesejma. Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije nam je brez komplikacij odobrila in potrdila spisek udeležencev ekskurzije, kar je pogoj, da ni potrebno plačati depozita ob prehodu čez mejo.

Tako smo v soboto, 8. oktobra, odriili proti avstrijski meji. Ob prehodu meje nismo imeli nobenih težav. Službojuči cariniki so nas pozabili celo vprašati za denar... podobno je bilo tudi na avstrijski strani.

Na željo večine smo se ustavili za dobro uro v Lipnici, kjer smo na hitro nakupili nekatere malenkosti, za alibi doma. Takoj po 10. uri smo se zopet vkricali na Izletnikov avtobus in že smo bili na prostornem sejmišču.

Tu smo se zadrževali kar do 15. ure. Ogledali smo si lahko vse oddelke: razstavljene stroje za obdelavo kovin, lesa, orodij, kmetijske mehanizacije, od traktorjev do raznih priključkov, gradbene stroje, naprave in priprave za drobno obrt, gospodinjstva, najnovejše iz mode, kar je posebej zanimalo ženske, in še mnogo zanimivega.

ŠTORSKI ŽELEZAR – Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE – Izhaja dvakrat mesečno – Uredniški odbor: Gradšnik Frido, Tomažinc Anica, Knez Peter, dipl. ing. Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane – odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) – Tisk: AERO Celje – TOZD grafika – Rokopisov ne vračamo.

Karakteristično za graški velesejem je, da lahko vse, kar je razstavljeno, tudi kupiš; to na naših sejmiščih ni vedno mogoče. V jugoslovanskem paviljonu smo imeli priliko kupiti med drugim tudi naše navadno vino. Če pa smo preračunali ceno 140 šilingov za liter v dinarje, nas je žeja kaj hitro minila. Popoldan, ko smo z ogledom zaključili, smo se vrnili, brez komplikacij na meji, na našo stran in se v gostilni Šiker okrepčali ter okusno večerjo zalili z dobro kapljico.

Domača pesem je dobro voljo kmalu še povečala. Prijaznega šoferja iz Konjic smo povprašali, do kdaj smemo ostati, pa se je odrezal: »V ponedeljek ob 7. uri moram biti na delu!«

Zadovoljni smo bili vsi, zato gre zahvala organizatorju IO DLT Železarne Štore, ZOTK SRS, Izletniku iz Konjic itd. Takšnih ekskurzij in družabnosti si še želimo.

DLT

Dogovor sodelovanja z mladimi iz IMR

Na pobudo mladih iz TOZD mehanške obdelave nas je obiskala tri članska mladinska delegacija Tovarne motorjev iz Rakovice. Delegacija si je ogledala proizvodne prostore železarne in Tovarne traktorjev. V razgovoru po ogledu tovarne je beseda tekla o proizvodnem programu železarne in o sodelovanju na gospodarskem področju. Predstavniki so orisali delo mladinske organizacije in se dogovorili za sodelovanje na tem področju. Za izpostavitve kvaliteta sodelovanja in rešitve pokritja finančnih stroškov je potrebno v program sodelovanja vključiti tudi ostale osnovne organizacije ZSMS v železarni in osnovno organizacijo ZSMS iz Zdravilišča Rogaška Slatina, s katerimi mladi iz TOZD MO že uspešno sodelujejo na vseh področjih.

Popoldan si je delegacija ogledala rojstno hišo tovariša Tita in Spominski

dom borcev in mladine v Kumrovcu. V zaključnem delu so se pridružili mladi iz Rogaške Slatine. Okvirno so sestavili program, ki temelji na vsestranski izmenjavi izkušenj pri delu, nadalje pa vsebuje v okviru finančnih možnosti športna srečanja, pripravo strokovnih ekskurzij in drugih oblik delovanja med mladimi. Mladi so pri sestavi programa vseskozi upoštevali tažak položaj našega gospodarstva in črtali vsa srečanja, ki bi temeljila zgolj na zapravljanju denarja in veseljačenju. Podprli pa so vse oblike sodelovanja na družbeno-političnem področju, ki naj bi stopnjevale delo v višjo obliko delovanja osnovne organizacije mladine. Na tak način bi mladi prispevali k odpiranju občinskih, regionalnih in republiških meja.

K.V.

POKAL OSVOJILI KOMPOLČANI

Naposled je končano tudi nogometno prvenstvo v okviru KS Štore. Najboljši ekipi, to je ekipa Kompol, smo v imenu krajevnne skupnosti Štore podelili lep pokal. KS Štore je namreč pokrovitelj tega tekmovanja, ki se ga je udeležilo preko sto krajanov iz Štor in okoliških krajev. V večini so to mladi železarji in dijaki srednjih šol, vse pa druži ljubezen do nogometa. Tako ugotavljamo, da so fantje prikazali dopadljiv nogomet in precejšnje nogometno znanje. Bilo bi zares nesmotno glede na vse pogoje, ki jih premore naš kraj, če ne bi omogočili fantom športno zaživeti oziroma se rekreirati tudi v tej športni zvrsti.

Torej je tovrstna rekreacija povsem opravičljiva in zasluži pozornost vseh, ki nas šport kakorkoli zadeva. Za nogometno sekcijo pri domačem Partizanu-Kovinarju pa pomeni stalen vir nadarjenih igralcev. Zato bomo to tekmovanje obdržali tudi v bodoče, le da bi ga morda kazalo nekoliko koledarsko prilagoditi, saj je očitno, da se sočasno tekmovanje članske vrste Partizan-Kovinar in lige v sklopu KS ne obnese najbolje, ker pač igra v obeh tekmovanjih veliko fantov iz članske vrste Partizan-Kovinar. Od slednje pričakujemo v društvu na pomlad novih uspehov v MNL Celje-vzhod. O tem pa kdaj kasneje.

Kot je razvidno iz tabele, so bile najuspešnejše ekipe: Štore-mladi, Štore-starejši in Kompole; slednja je zahvaljujoč ugodnejši gol-razliki osvojila prvo mesto in kot sem že uvodoma zapisal, pokal, ki ga je v ta namen dodelila KS Štore. V imenu vseh, ki smo kakorkoli imeli opravka pri vodenju tekmovanja, se ob tej priložnosti krajevni skupnosti Štore lepo zahvaljujemo za omenjeni pokal.

Ekipi Kompol pa iskreno čestitamo!

KONČNO STANJE NA LESTVICI:

						Točke
1. Kompole	13	8	3	3	35 : 11	18
2. Štore-mladi	13	7	4	2	37 : 19	18
3. Štore-starejši	13	8	2	3	33 : 33	18
4. Teharje	13	5	2	6	27 : 23	12
5. Svetina	13	5	2	6	22 : 30	12
6. Breze	13	5	0	8	18 : 28	10
7. Pečovje	13	2	3	8	16 : 29	7

Viki Jager

ŠAH

Na rednem, mesečnem hitropoteznem turnirju naše železarne v šahu za mesec oktober je zmagal Janežič. Vrstni red:

1. Janežič 8 1/2
2. Subotič 6
3. Pišek 6 (izgubil s Subotičem)
4. Kumperger 4 1/2
5. Diaci 4
- itd.

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR